

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา
องค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลวังห้ว
อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

THE STUDY OF PEOPLE 'S PARTICIPATION IN MAKING
DEVELOPING PLAN FOR A LOCAL ADMINISTRATIVE
ORGANIZATION : A CASE STUDY OF WANGWA LOCAL
ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, KLANG, RAYONG

สารนิพนธ์

ของ

อุไรวรรณ แจ่มใส

44020321

เสนอต่อมหาวิทยาลัยบูรพาเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต วิชาเอกการพัฒนาชุมชน

มีนาคม 2548

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาและการให้คำปรึกษาแนะนำเป็นอย่างดีจาก อาจารย์กนกพร น้อยปรีชา อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ที่ได้อนุเคราะห์ให้คำปรึกษา ตรวจสอบ แก้ไขจนสำเร็จได้ด้วยความเรียบร้อย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณนายสนามมิตร สุวรรณฉวี ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลวังหว่า ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาภาคสนาม และพี่พี่พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลวังหว่าทุกท่านที่ได้อำนวยความสะดวกและให้ความสนับสนุนช่วยเหลือในการจัดทำวิจัยในช่วงที่ปฏิบัติงานและเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนการดูแลเอาใจใส่ให้คำปรึกษาและแนะนำอย่างดียิ่ง ทำให้งานวิจัยสำเร็จลงได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวังหว่าทุกท่าน ที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณครอบครัว แจ่มใส ที่คอยเป็นกำลังใจและคอยให้ความช่วยเหลือด้านต่างๆ ในการทำสารนิพนธ์

สุดท้ายขอขอบคุณเพื่อนานิติตชั้นปีที่ 4 เอกการพัฒนาชุมชนทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆและเป็นกำลังใจให้การทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ออกมาสมบูรณ์ที่สุด

อุไรวรรณ แจ่มใส

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษา ตำบลวังห้ว อำเภอแกลง จังหวัดระยอง” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลวังห้ว ระดับในการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลวังห้ว และความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลกับระดับในการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลวังห้ว

ผลการศึกษาพบว่า

ระดับความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลด้านแผนพัฒนาตำบลเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือด้านบทบาทหน้าที่ของประชาชน

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับค่อนข้างมาก โดยมีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นเสนอปัญหาความต้องการ เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือขึ้นตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของแผน และอันดับสุดท้ายคือขึ้นร่วมกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางพัฒนา

ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล กับระดับในการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลวังห้ว พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในระดับต่ำ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ABSTRACT

The study of People's Participation in Making Developing Plan for a Local Administrative Organization : A Case Study of Wangwa local Administrative Organization, Klang, Rayong. This research aims to study the level of understanding of people's participation in making developing plan for Wangwa Local administrative organization and to study the relationship between the level of understanding and the level of participation in Wangwa.

The result shows that the understanding of people's participation in making developing plan for Wangwa Local administrative organization is in high level ; The understanding of people's participation in planning, and the understanding of people's roles are scored respectively.

The level of people's participation in making developing plan for Wangwa Local administrative organization is in high level : The level of people's participation in presenting problems, monitoring the plans, and determining strategies are scored respectively.

The relationship between the understanding of people's participation and the level of people's participation in making developing plan Wangwa Local administrative organization shows the positive relationship.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
สารบัญ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	2
ปัญหาการศึกษา.....	2
ขอบเขตของการศึกษา.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
ข้อจำกัดของการศึกษา.....	4
2 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	5
แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผน.....	5
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ประชาคม และชุมชน.....	10
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนและการมีส่วนร่วมของประชาชน ประชาคม และชุมชน.....	12
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาท้องถิ่น และระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง.....	15
กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	27
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	28
3 ระเบียบวิธีการศึกษา.....	30
วิธีการศึกษา.....	30
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	30
ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล.....	30
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	31

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ	31
การวิเคราะห์ข้อมูล	32
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	32
เกณฑ์ที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล	33
4 ผลการศึกษา	35
ลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	35
การมีความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การ บริหารส่วนตำบล	37
การมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	39
ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการวางแผน พัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ วางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	42
5 สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ	45
สรุปผลการศึกษา	45
ข้อเสนอแนะ	48
บรรณานุกรม	49
ภาคผนวก	53
ประวัติย่อของผู้ศึกษา	66

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามเพศ.....	35
2 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามอายุ.....	36
3 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามอาชีพ.....	36
4 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามรายได้.....	37
5 แสดงความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล.....	37
6 แสดงระดับความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล.....	38
7 แสดงจำนวน ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล.....	39
8 แสดงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล.....	41
9 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการวางแผน พัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผน พัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล.....	43

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล จะอยู่ในความรับผิดชอบของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ภายใต้การควบคุมของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล กลไกที่สำคัญที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะใช้ในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อพัฒนาตำบล และแก้ไขปัญหาความต้องการของประชาชนคือ แผนพัฒนาตำบล ซึ่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 มาตรา 59 (2) กำหนดให้คณะกรรมการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล แล้วเสนอสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบลตามมาตรา 46 (1) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลจึงจำเป็นต้องมีแผนพัฒนาตำบลของตนเอง ตามบทบัญญัติของกฎหมาย โดยระเบียบกระทรวงมหาดไทย(2546, หน้า 14-43) ว่าด้วยการวางแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2546 ได้ระบุถึงหลักการไว้ว่า ให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบล คือ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา แผนพัฒนา 3 ปี และแผนปฏิบัติการ โดยถือเป็นส่วนย่อยของแผนพัฒนาอำเภอ ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลจะมีอำนาจอิสระในการจัดทำแผนพัฒนาอย่างเต็มที่

ในการวางแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลแบบมีส่วนร่วม นั้น เป็นความพยายามที่จะส่งเสริมให้ชาวบ้าน ผู้นำท้องถิ่น กลุ่ม และองค์กรชุมชนได้ใช้้องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นเวทีในการกำหนดทิศทางร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินกิจกรรมการพัฒนาระดับตำบล การเข้ามีส่วนร่วมของชาวบ้าน ผู้นำ กลุ่ม องค์กรชุมชนอย่างแท้จริง น่าจะเป็นพื้นฐานในการพัฒนาศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เข้มแข็ง สามารถเป็นหน่วยงานในการบริหาร จัดการ การประสานงาน การวางแผน การบริหารงบประมาณและข้อมูลข่าวสารอย่างเป็นระบบ

สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในเรื่องการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาตำบล ขององค์การบริหารส่วนตำบลก็คือ จะทำอย่างไรที่จะให้ชาวบ้าน กลุ่มองค์กรชุมชนที่หลากหลาย มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ (Sence of Ownershup) ซึ่งจะต้องเปิดโอกาสให้ตั้งแต่การช่วยกันคิด ตัดสินใจ การร่วมจัดทำแผน และที่สำคัญต้องไม่ขึ้นอยู่กับกาพึ่งพิงบุคคลภายนอกชุมชน

ในการวางแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ประชาชนถือว่ามีความสำคัญและมีบทบาทอย่างมากในการกำหนดแนวทางในการพัฒนา ในลักษณะของการมีส่วนร่วม

ในการคิดวางแผน ร่วมดำเนินการ และร่วมกันรับผิดชอบ แต่เนื่องจากการวางแผนพัฒนาตำบลของ องค์การบริหารส่วนตำบลโดยให้ประชาชนมีส่วนร่วม นั้น ยังคงเป็นเรื่องใหม่ในกระบวนการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนั้นจึงอาจมีปัญหาและอุปสรรคในการวางแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล ว่ากระบวนการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นอย่างไร มาจากความต้องการของประชาชนในหมู่บ้าน ตามหลักของการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหาร ส่วนตำบลอย่างเต็มที่หรือไม่ ทั้งนี้เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผน พัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมของประชาชน ในกระบวนการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลวังห้ว อำเภอแกลง จังหวัดระยอง
2. เพื่อศึกษาระดับในการมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อการวางแผนพัฒนาองค์การบริหาร ส่วนตำบลวังห้ว อำเภอแกลง จังหวัดระยอง
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมของประชาชน ในกระบวนการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล กับระดับในการมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

ปัญหาการศึกษา

1. ระดับความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลวังห้ว อำเภอแกลง จังหวัดระยอง อยู่ในระดับใด
2. ระดับในการมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล วังห้ว อำเภอแกลง จังหวัดระยอง อยู่ในระดับใด
3. ระดับความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์กับระดับในการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการวางแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล

ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตเนื้อหา

1. ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจและระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังหว้า อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ดังนี้

- ความรู้ความเข้าใจของประชาชน ในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ด้านบทบาทหน้าที่ของประชาชน ด้านแผนพัฒนาตำบล

- การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ชั้นเสนอปัญหาความต้องการ ชั้นร่วมกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางพัฒนา ชั้นตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของแผน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ

- ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) คือ ความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ด้านบทบาทหน้าที่ของประชาชน ด้านแผนพัฒนาตำบล

- ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ชั้นเสนอปัญหาความต้องการ ชั้นร่วมกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางพัฒนา ชั้นตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของแผน

ขอบเขตประชากรและพื้นที่

ประชาชนที่เป็นสมาชิกหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวังหว้า และเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังหว้า อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ทั้งหมด 180 คน และมีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie และ Morgan ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 123 คน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงระดับความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมของประชาชน ในกระบวนการวางแผนพัฒนาตำบลวังหว้า อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

2. ทราบถึงระดับในการมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลวังห้ว อำเภอลำดวน จังหวัดระยอง
3. ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่าง ระดับความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล กับระดับในการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล
4. นำเสนอข้อมูลที่ได้จากการศึกษาให้ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลวังห้วทราบ เพื่อนำเสนอข้อมูลไปประกอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลวังห้วต่อไป

ข้อจำกัดของการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนที่เข้าร่วมประชุมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งผู้ศึกษาต้องทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่างในเวลาที่ทำการประชุม จึงทำให้เกิดความยุ่งยากในการเก็บรวบรวมข้อมูล เนื่องจากเวลาที่จำกัดและเป็นเวลาที่กลุ่มตัวอย่างทำการประชุมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ซึ่งกลุ่มตัวอย่างจะขาดความสนใจในการตอบแบบสอบถาม

บทที่ 2

ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลวังห้ว อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ผู้ศึกษาได้รวบรวมแนวคิด ทฤษฎี ระเบียบกฎหมาย เอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดประเด็นของการศึกษาไว้ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผน
2. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา
3. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ประชาคม และชุมชน
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนและการมีส่วนร่วมของประชาชน ประชาคม และชุมชน
5. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาท้องถิ่น และระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผน

ความหมายของการวางแผน

การวางแผน ถือได้ว่าเป็นกิจกรรมขั้นแรกของการบริหารงาน เป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุด ที่ทำให้การทำงานบรรลุเป้าหมายได้ด้วยวิธีที่ดีที่สุด โดยมีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนไว้หลายท่าน ดังนี้

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (ม.ป.ป., หน้า 149-151) กล่าวว่า การวางแผน (planning) จะเกี่ยวข้องกับการกำหนด (การเลือก) ภารกิจ (mission) และวัตถุประสงค์ (objectives) ตลอดจนกิจกรรมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น ซึ่งต้องอาศัยการตัดสินใจ การเลือกระหว่างทางเลือกปฏิบัติในอนาคต ดังนั้น แผน (plane) จะบอกเหตุผล (วิธีการ) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่เลือกไว้ การวางแผน (planning) จะเป็นการสร้างสะพานเพื่อให้เดินไปถึงสิ่งที่ต้องการจากผลของการวางแผน จะได้แผนออกมา แผนจึงเป็นเครื่องมือ (วิธีการ) เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย

การวางแผนเป็นขั้นแรกของขบวนการบริหาร เป็นกระบวนการในการพิจารณาลักษณะองค์การในอนาคต การเลือกและปฏิบัติการที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในอนาคต
แผน หมายถึง ข้อความที่แสดงการกระทำที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง ซึ่งนำเสนอเพื่อช่วยให้
องค์การประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์

แผน เป็นวิธีการ หรือ การปฏิบัติ ซึ่งผู้บริหารตั้งใจที่จะใช้ให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ
อนันต์ เกตุวงศ์ (2515, หน้า 1) กล่าวว่า การวางแผนเป็นของคู่กันกับการพัฒนา คงไม่มี
สังคมใด หรือประเทศไหน ที่พัฒนาโดยไม่มีการวางแผน ทั้งนี้เพราะการวางแผนเป็นสิ่งที่นำไปสู่
การเปลี่ยนแปลงอย่างมีระบบ (systematic change) ดังนั้น ทั้งการวางแผนและการพัฒนา จึงเป็นสิ่ง
จำเป็นสำหรับสังคมทุกแบบ และองค์การสหประชาชาติได้ให้คำนิยามของการพัฒนาไว้ว่า การ
พัฒนา คือ กระบวนการของการยอมให้และส่งเสริมให้ประชาชนได้รับสิ่งที่เขาต้องการ อันหมายถึง
ถึงความพยายามที่จะทำให้เกิดความเจริญก้าวหน้าทางสังคมของมวลมนุษย และเป็นการกระทำที่มี
ระบบ

ชูศักดิ์ เทียงตรง (2520, หน้า 19) กล่าวว่า การวางแผนหมายถึง การบวนการที่เกี่ยวกับการ
เตรียมการวินิจฉัย และตัดสินใจที่จะกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งในอนาคต เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย หรือ
วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยวิธีการที่ดีที่สุด

องค์การบริหาร จำเป็นต้องคำนึงถึงหลักประโยชน์ทุกด้านในสังคม และมีเป้าหมายสูงสุด
คือ การจัดบริการสาธารณะให้เป็นไปตามความต้องการของมวลสมาชิกในสังคมนั้น ๆ เป็นสำคัญ
การที่จะบริหารงานให้เกิดประสิทธิผลอย่างประหยัดและเป็นธรรมได้นั้น ก็จำเป็นต้องมีการวาง
แผน

สำนักงานพัฒนาเมือง (2534, หน้า 4) ให้ความหมายของการวางแผนพัฒนา (development
planning) หมายถึง การกำหนดและตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะดำเนินงานอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อใด
และใครเป็นผู้ดำเนินงาน หรือรับผิดชอบ โดยมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายเพื่อการพัฒนาทั้งด้าน
เศรษฐกิจ สังคม โครงสร้างพื้นฐาน และการเมือง การบริหาร ทั้งนี้ โดยการนำปัญหา (problem)
ความต้องการ (need) นโยบายหรือคำสั่ง (policy or directive) และศักยภาพ (potential) มาวิเคราะห์
เพื่อกำหนดเป็นวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการแก้ไขปัญหา สนองตอบต่อความต้องการของ
นโยบาย และพัฒนาศักยภาพแล้ว จึงกำหนดออกมาในรูปของแผนงานและโครงการ เพื่อพัฒนา
ปรับปรุง แก้ไขสภาพต่าง ๆ ให้ดีขึ้น

ธงชัย สันติวงษ์ (2536, หน้า 1-2, 31) กล่าวว่า การวางแผนได้กลายเป็นหัวข้อการบริหาร
ที่ได้รับความสนใจกันมากที่สุดในวงการนักบริหารมืออาชีพทั้งหลาย การวางแผนเป็นกระบวนการ
ซึ่งบุคคล หรือองค์การทำการตัดสินใจไว้ล่วงหน้าเกี่ยวกับงานบางอย่างที่จะกระทำในอนาคต

กระบวนการดังกล่าวจะประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ที่เป็นชุดกิจกรรมต่อเนื่องกัน ซึ่งบางขั้นตอนอาจเป็นเรื่องที่ต้องทำทันที เพื่อที่จะให้บรรลุถึงเป้าหมายที่ต้องการได้

กระบวนการวางแผน

ส่วนประกอบที่สำคัญของกระบวนการวางแผนจะประกอบด้วย

1. การพิจารณากำหนดข้อสมมุติอธิบายเกี่ยวกับอนาคต โดยพิจารณาจากปัจจัยอิทธิพลที่มาจากทั้งภายนอกและภายใน ประกอบกับการคาดการณ์แนวโน้มของเรื่องที่เกี่ยวข้องและที่จะกระทบต่อองค์กร
2. การพิจารณากำหนดวัตถุประสงค์ระยะยาว ซึ่งเป็นการระบุถึงจุดมุ่งหมายทั่วไปขององค์กร
3. พัฒนากลยุทธ์ที่ดีที่สุด ที่จะช่วยให้องค์กรสามารถดำเนินไปสู่วัตถุประสงค์ต่าง ๆ ได้ โดยการใช้ประโยชน์จากปัจจัยภายนอกและภายในอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด
4. จัดทำเป้าหมายระยะปานกลาง ที่ซึ่งมิได้มีการระบุถึงผลสำเร็จขององค์กรที่ประสงค์จะทำให้เสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด
5. กำหนดแผนดำเนินงานต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องทำ เพื่อจะสามารถแบ่งสรรทรัพยากรที่พอเพียง เพื่อดำเนินการทำงานที่บรรลุเป้าหมายได้ในที่สุด
6. การปฏิบัติตามแผนที่ได้กำหนดไว้
7. ดำเนินการให้มีการสรุปผลและรวบรวมข้อมูลย้อนกลับ ทั้งนี้เพื่อนำผลงานที่ได้ปฏิบัติไปแล้วเปรียบเทียบกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ๆ ที่ได้ระบุไว้ตั้งแต่เริ่มแรก

กรมการปกครอง (2543, หน้า 1) การวางแผนเป็นเทคนิคของการมองล่วงหน้าอย่างเป็นระเบียบ เป็นการพยากรณ์การปฏิบัติงานในอนาคตว่าจะต้องทำอะไรบ้าง ทำเมื่อไร ทำที่ไหน เพื่อให้งานสำเร็จตามความประสงค์ เพื่อบรรเทาความเครียดในการใช้สมองให้น้อยลงในการปฏิบัติงาน แผนงานที่ดีย่อมเน้นถึงการป้องกันมิให้มีการล่าช้า มากกว่าการแก้ไขในภายหลัง เป็นการคาดการณ์ล่วงหน้าถึงความยุ่งยาก หรืออุปสรรคที่จะพึงมี พร้อมทั้งกำหนดวิธีการแก้ไขไว้พร้อมเสร็จ ในการวางแผนงานจะต้องวางแผนทางและวิธีปฏิบัติไว้ให้พร้อมตลอดการกำหนดว่าขั้นใดบ้างที่จะบังเกิดผลตามต้องการ และงานขั้นต่าง ๆ นี้อะไรควรปฏิบัติก่อนหลัง ส่วนมากการวางแผนงานที่ได้ผลนั้นเป็นแผนงานที่จะต้องสามารถดัดแปลงแก้ไขได้ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพที่เปลี่ยนแปลงอยู่เป็นนิจ

กรมการปกครอง (2543, หน้า 2-3) องค์ประกอบของการวางแผนที่สำคัญ 7 ประการ

1. การวางแผนเป็นกระบวนการ (planning is the process) หมายความว่า การวางแผนเป็นกิจกรรมต่อเนื่องที่โครงการกระทำติดต่อกันไปเป็นระยะ ๆ โดยมีได้ขาดตอนหรือหยุดนิ่ง ทั้งนี้เพราะแผนจะต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้คำว่า

กระบวนการ (process) ยังมีความหมายที่ลึกซึ้งถึงการผสมผสานกันอย่างได้สัดส่วนขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัยนำเข้า (input) ของระบบซึ่งได้แก่ ทรัพยากรต่าง ๆ รวมทั้งพลังงานที่ช่วยให้ทรัพยากรนำเข้ดังกล่าวจัดรูปความสัมพันธ์และเกิดปฏิกิริยาที่ทำให้บรรลุเป้าหมายต่อไป

2. การเตรียมการ (of preparing) หมายถึง การเตรียมข้อมูลบุคลากร ตลอดจนทรัพยากรต่าง ๆ สำหรับการวางแผน และการปฏิบัติตามแผน และยิ่งกว่านั้น ยังหมายถึงการเตรียมอำนาจ (authority) ให้กับบุคคลและองค์การที่ทำหน้าที่ในการวางแผน เพื่อผลักดันให้แผนเป็นความจริง และหน่วยปฏิบัติรับเอาไปปฏิบัติได้

3. ชุด (a set) คำว่า set ในที่นี้ หมายถึง ชุดของข้อมูลที่ประกอบองค์ประกอบตัดสินใจ ทั้งนี้ เพราะการวางแผนไม่อาจตัดสินใจด้วยข้อมูลชิ้นใดชิ้นหนึ่งได้ แต่จะต้องอาศัยข้อมูลเป็นชุดเพื่อศึกษาให้ครบถ้วน ทั้งส่วนที่เป็นผลได้และส่วนที่เสียไปเมื่อทำโครงการหรือแผนงานนั้น

4. การตัดสินใจเพื่อการกระทำ (of decisions for action) หมายความว่า การวางแผนจะต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการปฏิบัติด้วย

5. ในอนาคต (in the future) หมายความว่า การวางแผนเป็นการคาดการณ์และเครื่องมือในการคาดหวัง อนาคตที่แม่นยำจริง ๆ

6. เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ (directed at achieving goals) หมายความว่า การวางแผนจะต้องมีการกำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจน

7. โดยวิธีที่ดีที่สุด (by optimal means) หมายความว่า การวางแผนจะต้องมุ่งหาทางเลือกที่จะกระทำการให้แผนนั้นบรรลุเป้าหมายได้ด้วยวิธีที่ง่าย ใช้ทรัพยากรน้อยและเวลาน้อยที่สุด

สรุปได้ว่า การวางแผนเป็นขั้นตอนแรกของการบริหารงาน เป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดที่ทำให้การทำงานบรรลุเป้าหมายได้ด้วยวิธีที่ดีที่สุด และเป็นแนวทางในการกำหนดทิศทางดำเนินงานขององค์กร กำหนดภารกิจและกิจกรรม โดยการนำปัญหา ความต้องการ นโยบาย ระเบียบคำสั่ง ศักยภาพขององค์กรและสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกมาวิเคราะห์ เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ ตัดสินใจและวินิจฉัยทางเลือกในอนาคต เพื่อให้องค์การประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขปัญหาสนองตอบความต้องการและเป้าหมายการพัฒนาศักยภาพขององค์กรได้ ซึ่งการวางแผนเป็นกระบวนการที่ต้องเกิดขึ้นควบคู่ไปกับการพัฒนา เมื่อองค์กรองค์กรหนึ่งเกิดการวางแผนไม่ว่าจะเป็นการวางแผนโครงการหรือการวางแผนงานจุดประสงค์ของการวางแผนนั้น ๆ ย่อมจะหมายถึงความต้องการพัฒนาองค์กรหรือหน่วยงานนั้น ๆ นั่นเอง

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา

ลิขิต อยู่ดี (2538, หน้า 20) อธิบายว่า แนวทางของการพัฒนานั้น ควรเป็นเรื่องของประชาชนที่เขาารู้สึก เขามีความต้องการ เขามีความพยายาม เขาร่วมมือกัน เขายืนยันแข็ง ให้เขาจับค้นศักยภาพ (release potential) ออกมาจากพลังในตัวเขาให้มากที่สุด มองการพัฒนาเป็นภาพรวม ความหมายสำคัญของการพัฒนา คือ กระบวนการเพื่อเพิ่มความสามารถของคนส่วนใหญ่ในอันที่จะปรับปรุงคุณภาพชีวิตของคนโดยต่อเนื่อง โดยอธิบายว่า กระบวนการพัฒนาจะส่งผลถึงคนส่วนใหญ่ใน 3 ลักษณะคือ

ประการแรก การพัฒนา หมายถึง ความก้าวหน้า ซึ่งถ้าเป็นเรื่องเศรษฐกิจก็เรียกว่าความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ ทางสังคม เป็นเรื่องของการมีเหตุผล ตลอดจนระบบและกลไกซึ่งเอื้ออำนวยให้สามารถใช้เหตุผลเป็นหลักในการตัดสินใจ และลดความขัดแย้งโดยสันติวิธี เป็นต้น

ประการที่สอง การพัฒนามีความหมายรวมถึง ความมั่นคง ถ้าเป็นทางเศรษฐกิจก็หมายถึงเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ กล่าวคือ ไม่มีปัญหาเรื่องเงินเฟ้อ ถ้าในสังคมมีความมั่นคง ก็คือ สังคมมีความสงบสุข สามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้โดยปราศจากความรุนแรง

ประการที่สาม คำว่าพัฒนานอกจากจะหมายถึงความก้าวหน้าและมั่นคงแล้ว ยังควรหมายรวมถึง ความเป็นธรรมอีกด้วยในลักษณะที่ว่า ประชาชนทุกคนในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วม และได้รับผลตอบแทนจากการมีส่วนร่วมในการพัฒนาตามควร

ดิน ปรัชญพฤษ์ (2542, หน้า 50) กล่าวว่า ทฤษฎีพัฒนาองค์การ (organization development) หรือ โอดี (OD) มีวัตถุประสงค์ทั่ว ๆ ไป เพื่อที่เพิ่มความสามารถขององค์การ เน้นการร่วมแรงร่วมใจ ซึ่งการพัฒนาองค์การ มีขั้นตอน 4 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นค้นหาเหตุของปัญหา (diagnostic)
2. ขั้นวางแผนการดำเนินงาน (action - planning)
3. การปฏิบัติการให้เป็นไปตามกลยุทธ์วางไว้ (implementing)
4. ขั้นประเมินผล (valuating)

สรุปได้ว่า การพัฒนาเป็นกระบวนการเพื่อเพิ่มความสามารถของคนและองค์การในอันที่จะปรับปรุงคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ซึ่งการพัฒนาที่ศักยภาพมากที่สุด ต้องมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนานั้นด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ประชาคม และชุมชน

ดิเรก ฤกษ์สาหร่าย (2524, หน้า 71) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมในท้องถิ่นว่า หมายถึง กระบวนการที่สมาชิกของชุมชนที่กระทำการออกมาในลักษณะของการทำงานร่วมกัน ที่ จะแสดงให้เห็นถึงความต้องการร่วม ความสนใจร่วม มีความต้องการที่จะบรรลุถึงเป้าหมายร่วม ทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง หรือดำเนินงานร่วมกันเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจมิตชน ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม หรือการดำเนินงานกันเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจทาง การเมือง เศรษฐกิจ การปรับปรุงสถานภาพทางสังคมในกลุ่มชุมชน

กลุ่มสังคมศาสตร์สาธารณสุข (2525, หน้า 21) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนหมายถึง การสร้างประชาธิปไตย คืนอำนาจแห่งการกำหนดการพัฒนาให้ แก่ประชาชน ในกระบวนการนี้อย่างน้อยที่สุดประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการกำหนด วางแผน และดำเนินการในเรื่องทั้งปวง อันมีผลกระทบต่อ การปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ และอนาคตของ พวกเขา ซึ่งจะเป็นไปได้ก็ต่อเมื่อประชาชนได้อำนาจ ได้ทรัพยากรจากพวกเขา กลับคืนมา และนั่น ย่อมหมายถึงกระบวนการทางประชาธิปไตยและการปกครองตนเอง

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (2525, หน้า 11 - 13) ได้แบ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้เป็น 4 ขั้นตอน

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม
3. การมีส่วนร่วมในการลงทุน และปฏิบัติงาน
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน

ถ้อยชัย ศรีเงินยวง และผาสุข เอนกวานิช (2526, หน้า 12 - 13 อ้างถึงใน เฉชา เถศวิตถ์, 2540, หน้า 23) กล่าวว่า องค์ประกอบที่สำคัญสำหรับประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของชุมชน คือ

1. ชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการวางแผน ดำเนินการสรุปและแยกแยะปัญหาความต้องการ
2. ทรัพยากรในการดำเนินงานได้จากทั้งของภาครัฐบาลและชุมชนเอง
3. บทบาทของผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีทั้งของชุมชน และของรัฐบาลซึ่งให้ความสำคัญของ ผู้นำชุมชน สำหรับผู้นำการเปลี่ยนแปลงของรัฐบาลเป็นเพียงผู้ให้การสนับสนุนและกระตุ้น

ยุวัฒน์ วุฒิมณี (2526, หน้า 20) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม และการพิจารณาตัดสินใจ การปฏิบัติและ รับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบต่อตัวประชาชนเอง การที่สามารถทำให้ประชาชนเข้ามามี ส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนเอง แก้ไขปัญหา และนำมาซึ่งสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนที่ดีขึ้น

ได้นั้น ผู้นำการเปลี่ยนแปลงต้องยอมรับปรัชญาพัฒนาชุมชนที่ว่า มนุษย์ทุกคนมีความปรารถนาที่จะอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม และเป็นที่ยอมรับของผู้อื่นด้วยความบริสุทธิ์ใจด้วยว่า มนุษย์นั้นสามารถพัฒนาได้ถ้ามีโอกาสแล้วได้รับการชี้แนะอย่างถูกต้อง

พัยคมพันธ์ (Payakapan, 1980, p.23) ได้สรุปแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า เป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญของหลักการพัฒนาชุมชน ซึ่งจะนำประชาชนให้บังเกิดการพึ่งพาตนเอง และความเชื่อมั่นในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาต่าง ๆ ในชุมชนทำให้เกิดความสามารถและประสิทธิภาพ

พัฒน์ บุญยรัตน์พันธ์ (2527, หน้า 145) การมีส่วนร่วมของชุมชน เริ่มจากการวางแผนโครงการ-การเสียดสะกำลังแรงงาน วัสดุ เงินหรือทรัพยากรใด ๆ ที่มีอยู่ในชุมชน

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527, หน้า 183 อ้างถึงใน บารมี เลิศไพศาล, 2542, หน้า 20) ได้กล่าวถึงเงื่อนไขของการมีส่วนร่วมว่า จะต้องประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ อย่างน้อย 3 ประการ คือ

1. ประชาชนจะต้องมีอิสรภาพที่จะมีส่วนร่วม
2. ประชาชนสามารถที่จะมีส่วนร่วม
3. ประชาชนต้องเต็มใจที่จะมีส่วนร่วม

และยังกล่าวถึงความสำเร็จของการมีส่วนร่วมว่า ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขดังต่อไปนี้

1. ประชาชนต้องมีเวลาที่จะมีส่วนร่วมกิจกรรมและร่วมให้เหมาะสมกับสถานการณ์
2. ประชาชนต้องไม่เสียเงินทอง ค่าใช้จ่ายในการมีส่วนร่วมมากเกินไปจนเกินกว่าผลตอบแทนที่เขาประเมินว่าจะได้รับ

3. ประชาชนต้องมีความสนใจที่จะสัมพันธ์สอดคล้องกับการมีส่วนร่วมนั้น
4. ประชาชนต้องสามารถสื่อสารรู้เรื่องกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
5. ประชาชนต้องไม่รู้สึกรบกวนกระเทือนต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือสถานภาพทางสังคมจากการมีส่วนร่วม

นิภากรณ์ เกียรติสุข (2539, หน้า 17) การมีส่วนร่วมเป็นพฤติกรรมที่ประชาชนหรือคนที่อยู่ร่วมกันในสังคมพัฒนาปัญญาความรู้ ความสามารถ โดยแสดงออกในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อพัฒนาสังคม สิ่งแวดล้อม หรือสิ่งที่ตนอาศัยอยู่

พีระพล ไชยพงศ์ (2539, หน้า 8) กล่าวว่าการมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่รัฐส่งเสริม ชักนำสนับสนุน และสร้างโอกาสให้ประชาชน ทั้งในรูปส่วนบุคคล กลุ่มชน ชมรม สมาคม มูลนิธิ และองค์กรอาสาสมัครรูปแบบต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือหลายเรื่องร่วมกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้

กมลทิพย์ แจ่มกระจ่าง (2540, หน้า 27 – 29 อ้างถึงใน เพ็ญศรี เปลี้นจำ, 2542, หน้า 87) กล่าวว่า การทำงานที่มุ่งหวังให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างแท้จริง จะต้องมีลักษณะที่สำคัญ 5 ประการคือ หน่วยงานจำเป็นต้องแสวงหาปัจจัยสนับสนุนในการทำงานร่วมกับชุมชนให้มาก ทั้งในด้านทรัพยากร ภาษีท้องถิ่น การให้ข้อมูลข่าวสาร ความร่วมมือของสื่อมวลชน ตลอดจนระบบกฎหมายที่เอื้ออำนวย เช่น การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามารับรู้และมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์และให้ข้อเสนอแนะ

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนจะมีความสมบูรณ์ได้ก็ต่อเมื่อ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของกระบวนการการบริหารองค์การ เริ่มตั้งแต่ขั้นแรกของการวางแผน การเสียดุลแรงงาน ทรัพยากรและร่วมในการปฏิบัติ ไปจนถึงการติดตามประเมินผลในช่วงสุดท้ายของกิจกรรม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ใช้สิทธิการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และเพื่อให้การปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสอดคล้องกันตามความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลพบว่า มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนและการมีส่วนร่วมของประชาชน ประชาคม และชุมชน ดังนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนและการมีส่วนร่วมของประชาชน ประชาคม และชุมชน

สุจินต์ กาวิระกุล (2527, หน้า 120) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาหมู่บ้าน ศึกษากรณีเฉพาะหมู่บ้านขณะเสถียรการประกวดหมู่บ้านดีเด่นระดับจังหวัดของจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ตำแหน่งทางสังคมในหมู่บ้านมีผลกระทบต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาหมู่บ้าน โดยผู้ที่ผู้นำในหมู่บ้านที่มีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่เป็นประชาชนธรรมดา กล่าวคือ ผู้ที่เป็นผู้นำในหมู่บ้านที่มีส่วนร่วมมาก มีจำนวนร้อยละ 83.33 ส่วนที่เป็นประชาชนธรรมดามีส่วนร่วมมาก มีเพียงร้อยละ 29.81

กองวิจัยและประเมินผล กรมการพัฒนาชุมชน (2528) ได้ทำการวิจัยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนของประชาชนบ้านหมี จังหวัดลพบุรี พบว่า หัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่ร้อยละ 88.6 เคยร่วมในกิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน โดยสมทบเป็นเงิน รองลงมาคือค่าแรง ร้อยละ 79.6 และร่วมสมทบวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งมีข้อสังเกตว่าผู้เป็นกรรมการจะมีส่วนร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ

อานูภาพ ธีรลาด (2528, หน้า 46) ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์เชิงสมมติฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน พบว่า ปัจจัยที่มีผลกระทบและกระตุ้นก่อให้เกิดการมีส่วนร่วม

ของประชาชนในการพัฒนาชนบทที่สำคัญ มีอยู่เพียง 4 ปัจจัยคือ ความใกล้ชิดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ การคำนึงถึงประโยชน์ตอบแทน การยอมรับแบบอย่าง และความเชื่อในตัวผู้นำ

เรียรัชชัย บูรพชนก (2532, บทคัดย่อ) ได้มีการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมสุขภาพิบาลของหมู่บ้านพึ่งตนเองทางสาธารณสุขมูลฐาน จังหวัดระยอง พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมสูงสุดในด้านการวางแผนโครงการ การริเริ่มกำหนดโครงการ การปฏิบัติงานและการประเมินผลโครงการ ตามลำดับ

พัฒนพงษ์ เกละโฆษ (2539) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองการบริหารของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษากรณีจังหวัดจันทบุรี พบว่า เพศ การได้รับข่าวสารจากวรรณสารหรือเอกสาร การพบปะพูดคุยกับข้าราชการ การเข้าร่วมประชุมกับข้าราชการ การพบปะพูดคุยกับนักการเมือง การพบปะพูดคุยกับสมาชิกสภา อบต. และความรู้ความเข้าใจต่อ อบต. มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองการบริหารในองค์การบริหารส่วนตำบล

รัชฤทธิ์ ปนารักษ์ (2540, หน้า 42) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อกรณีมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ศึกษาเฉพาะกรณี อบต. ในเขตอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า อายุที่แตกต่างกันของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีผลกระทบในระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนตำบลแตกต่างกัน โดยที่สมาชิกที่มีอายุระหว่าง 51-60 ปี มีระดับการมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ

เปี่ยมศักดิ์ ดันนิรัตน์ (2540, หน้า 65) กล่าวว่า การตอบแบบสอบถามข้อมูลปัญหาและความต้องการของประชาชนมักปรากฏอยู่เสมอคือประชาชนจะบอกถึงความเดือดร้อนของตนเอง ไม่มองในภาพรวมและไม่ค่อยแสดงความคิดเห็น จึงสรุปได้ว่า ปัญหาความต้องการของประชาชนที่บรรจุในแผนพัฒนาในตำบลทางเวรียน จึงไม่อาจแสดงถึงปัญหาโดยรวมของเทศบาลได้อย่างแท้จริง

ชูเกียรติ เปี่ยมศรี (2543, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนย่อย: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองระยอง จังหวัดระยอง พบว่าคณะกรรมการชุมชนมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนย่อย และการได้รับข่าวสารข้อมูล เป็นปัจจัยไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนย่อย ส่วนความคิดเห็นต่อการพัฒนาชุมชนย่อย มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนย่อย

ศักดิ์สิทธิ์ แฉ่มศรี (2543, หน้า 38) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำจัดขยะในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี พบว่า ระดับ

การมีส่วนร่วมของประชาชนไม่แตกต่างกันที่อายุ แต่แตกต่างกันที่เพศ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ และสถานภาพในที่อยู่อาศัย

สมชัย สิริสมบัติ (2545, หน้า บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาเทศบาลคู่ “เมืองนำอยู่” กรณีศึกษาเทศบาลเมืองบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี พบว่า ตัวชี้วัดความน่าอยู่ทั้งสี่ด้าน คือ ด้านสุขภาพ ด้านบริการสาธารณสุข ด้านสิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจสังคม ปรากฏว่าผลเหมือนกันทั้งสี่ด้าน คือ กรรมการชุมชนมีระดับการมีส่วนร่วมมากในกิจกรรมการร่วมประชุมวางแผน ร่วมเป็นกรรมการจัดกิจกรรม ร่วมออกแรงวัสดุ หรือเงิน และร่วมรับทราบเมื่อกิจกรรมเสร็จสิ้นแล้ว ส่วนในกิจกรรมร่วมแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ กรรมการชุมชนมีระดับของการมีส่วนร่วมปานกลาง จากการทดสอบสมมติฐานหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร พบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความสัมพันธ์กับผู้นำโครงการและประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ มีผลต่อการมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาเทศบาลคู่เมืองนำอยู่

สารوخ น้อยใจบุญ (2545, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาบ้านสาวชะโงก หมู่ที่ 1 ตำบลสาวชะโงก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาพบว่า โดยภาพรวมและในรายด้านแล้ว ประชาชนบ้านสาวชะโงกมีส่วนร่วมในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมในด้านการชำระภาษีหรือค่าธรรมเนียมเป็นอันดับหนึ่ง ด้านการจัดทำแผนพัฒนา อบต.เป็นอันดับสอง ด้านการเลือกตั้งสมาชิกสภา อบต.เป็นอันดับสาม และด้านการจัดซื้อจัดจ้างเป็นอันดับสุดท้าย ส่วนปัญหาอุปสรรคของประชาชนมีปัญหาอุปสรรคในเรื่องไม่มีเวลา เนื่องจากการประกอบอาชีพเป็นอันดับหนึ่ง ในเรื่องไม่ได้อาศัยอยู่ในพื้นที่เป็นประจำเป็นอันดับสอง ในเรื่องสุขภาพไม่แข็งแรงเป็นอันดับสาม และในเรื่องความคิดเห็นว่าตนเองไม่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงจึงไม่ต้องเข้ามามีส่วนร่วมเป็นอันดับสุดท้าย

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า การวางแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องเป็นไปตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ แผนพัฒนาท้องถิ่นและระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปในทิศทางเดียวกันและเป็นประโยชน์สูงสุด

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ
แผนพัฒนาท้องถิ่นและระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

1. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ประเทศไทยมีการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารประเทศให้ไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งประเทศไทยเริ่มมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันจำนวน 9 ฉบับ

1. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ.2504-2509)
2. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2510-2514)
3. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2515-2519)
4. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ.2520-2524)
5. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ.2525-2529)
6. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530-2534)
7. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535-2539)
8. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544)

ในแผนพัฒนาฉบับที่ 8 นั้น เน้นการพัฒนาศักยภาพของคน การพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมให้เอื้อต่อการพัฒนาคน การเสริมสร้างศักยภาพการพัฒนาของภูมิภาคและชนบท เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างทั่วถึง การพัฒนาสมรรถนะทางเศรษฐกิจ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาคนและคุณภาพชีวิต การจัดทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาประชากรู้ให้มีสมรรถนะและพันธกิจหลักในการเสริมสร้างศักยภาพและสมรรถนะของคน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ การบริหารจัดการเพื่อให้มีการนำแผนพัฒนา ฯ ไปดำเนินการให้เกิดผลในทางปฏิบัติ ด้วยแนวทางการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ

9. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549)

ในแผนพัฒนาฉบับที่ 9 นั้นเป็นแผนต่อจากฉบับที่ 8 โดยเน้นการฟื้นฟูเศรษฐกิจให้มีเสถียรภาพและมีภูมิคุ้มกัน สร้างความเข้มแข็งของภาคการเงิน ความมั่นคงและเสถียรของฐานะการคลัง ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจเพื่อให้เศรษฐกิจระดับฐานรากมีความเข้มแข็ง และสามารถพึ่งตนเองได้มากขึ้น ตลอดจนเพิ่มสมรรถนะของระบบเศรษฐกิจโดยรวมให้สามารถแข่งขันได้ และก้าวทันเศรษฐกิจยุคใหม่

เพื่อวางรากฐานการพัฒนาประเทศให้เข้มแข็ง ยั่งยืน สามารถพึ่งตนเองได้อย่างรู้เท่าทันโลก โดยการพัฒนาคุณภาพ ปฏิรูปการศึกษา ปฏิรูประบบสุขภาพสร้างระบบคุ้มครองความมั่นคง

ทางสังคม รวมทั้งการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและเครือข่ายชุมชน ให้เกิดการเชื่อมโยง การพัฒนาชนบทและเมืองอย่างยั่งยืน มีการดูแลจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ควบคู่ กับการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสังคมไทย

เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการที่ดีในสังคมไทยทุกระดับ เป็นพื้นฐานให้การพัฒนา ประเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ เน้นการปฏิรูประบบ บริหารการจ้การภาครัฐ การบริหารจัดการที่ของภาคธุรกิจเอกชน การมีส่วนร่วมของประชาชนใน ขบวนการพัฒนา การสร้างระบบการเมืองที่รับผิดชอบต่อสังคม และลดการทุจริตประพฤติมิชอบ

เพื่อแก้ปัญหาความยากจน และเพิ่มศักยภาพและโอกาสของคนไทยในการพึ่งตนเอง ให้ได้ รับโอกาสในการศึกษาและบริการทางสังคมอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง สร้างอาชีพ สร้างรายได้ ยก ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ให้ชุมชนและประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับกลไก ภาครัฐให้เอื้อต่อการแก้ปัญหา

2. พัฒนาจังหวัด

ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี (พ.ศ.2545-2549) จังหวัดจะต้องจัดทำคู่ขนานกับแผน พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) โดยให้มีขบวนการขั้นตอน เนื้อหา สาระ และระยะเวลาสอดคล้องกัน และสามารถใช้เป็นแผนแม่บทในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ของจังหวัด ใช้วางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549)

หลังจากจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี (พ.ศ.2545-2549) แล้ว จังหวัดจะต้องจัดทำแผน พัฒนาจังหวัดประจำปี เพื่อใช้เป็นแนวทางในการของงบประมาณและใช้เป็นแนวทางในการจัดทำ แผนปฏิบัติการพัฒนาจังหวัดประจำปีต่อไป ทั้งนี้แผนพัฒนาจังหวัดประจำปี 2545 ซึ่งใช้แผน พัฒนาจังหวัด 5 ปี (พ.ศ.2545-2549) เป็นฐานในการจัดทำเป็นปีแรก ซึ่งจะเริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคม 2543 เป็นต้นไป

3. แผนพัฒนาอำเภอ

กรมการปกครอง (2543, หน้า 1-4) ในการจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ 5 ปี กรมการปกครองได้ กำหนดให้อำเภอ/กิ่งอำเภอทุกแห่งจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ 5 ปี (พ.ศ.2545-2549) โดยส่งเสริม กระบวนการประชาคมหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ 5 ปี ซึ่งในการจัดทำจะต้องดำเนินการใช้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) และสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด 5 ปี (พ.ศ.2545-2549) ทั้งในด้านเนื้อหา สาระ และระยะเวลาดำเนินการ

วัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาอำเภอ

1. เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. เพื่อใช้เป็นเครื่องมือของอำเภอในการบริหารพัฒนาอำเภอ
3. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

แผนพัฒนาอำเภอประจำปี นายอำเภอหรือหัวหน้ากิ่งอำเภอ ในฐานะประธานคณะกรรมการพัฒนาอำเภอ แต่งตั้งคณะทำงาน โดยประกอบด้วย ผู้ประสานงานประชาคมซึ่งเป็นข้าราชการประจำอำเภออย่างน้อย 4 คน ได้แก่ ปลัดอำเภอ พัฒนาการ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ครูหรือบุคคลที่พิจารณาว่ามีคุณสมบัติเหมาะสมในการทำหน้าที่ประสานงานประชาคม ขึ้นมาทำหน้าที่จัดทำแผนพัฒนาอำเภอประจำปี

คณะทำงาน ฯ รับแจ้งนโยบาย กรอบและแนวทางการพัฒนาของกระทรวง ทบวง กรมของ 8 กระทรวงหลัก 2 หน่วยงานเสริม และแนวทางการพัฒนาจังหวัดประจำปี และบัญชีโครงการของจังหวัดจากคณะกรรมการพัฒนาจังหวัด

คณะกรรมการ ฯ และประชาคมอำเภอนำนโยบาย กรอบ และแนวทางการพัฒนาของกระทรวง ของจังหวัดมาวิเคราะห์และปรับปรุงแนวทางการพัฒนาอำเภอประจำปี ทั้งนี้จะต้องสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาอำเภอ 5 ปี ที่บรรจุในแผนพัฒนาอำเภอ 5 ปี (พ.ศ.2545-2549)

4. แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

การบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537

มาตรา 66 องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

โดยองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการพัฒนาตามอำนาจหน้าที่ที่ต้องทำและอาจทำได้ ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 ดังนี้

มาตรา 67 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

- (1) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
- (2) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล
- (3) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
- (4) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

- (5) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- (6) ส่งเสริมพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
- (7) คຸ້ມครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (8) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- (9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย โดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้

ตามความจำเป็นและสมควร

มาตรา 68 ภายใต้งบคັບแห่งกฎหมายของคຸ້ມการบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในเขตของคຸ້ມการบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

- (1) ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคและการเกษตร
- (2) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้า หรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- (3) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
- (4) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ
- (5) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
- (6) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครัวเรือน
- (7) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
- (8) การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
- (9) หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของคຸ້ມการบริหารส่วนตำบล
- (10) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือและท่าข้าม
- (11) กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
- (12) การท่องเที่ยว
- (13) การผังเมือง

5. หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน

กรมการปกครอง(2543, หน้า 14-15) จากการศึกษาที่ประชาชนในชุมชนต้องดำเนินการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นแกนหลักในการพัฒนา โดย

- 5.1 ให้ประชาชนเป็นผู้ร่วมคิด กำหนดความต้องการ
- 5.2 ให้ประชาชนร่วมดำเนินการและร่วมรับผิดชอบ
- 5.3 ให้ประชาชนเป็นผู้รับผลประโยชน์

แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยของคຸ້ມการบริหารส่วนตำบลจะต้องส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาของคຸ້ມการบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

1. ร่วมคิดกำหนดความต้องการ

องค์การบริหารส่วนตำบล ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาหรือเป้าหมายพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล กล่าวคือ เป็นการหล่อหลอมความต้องการของประชาชนที่หลากหลาย เพื่อกำหนดเป็นภาพแห่งความสำเร็จที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตที่อยู่บนพื้นฐานของความเป็นไปได้ และสามารถแก้ไขปัญหาคือเดือดร้อนของประชาชนได้อย่างแท้จริง

นอกจากนั้น จะต้องร่วมกันกำหนดแนวทางการทำงานที่สามารถนำไปสู่ความสำเร็จของวิสัยทัศน์หรือการพัฒนา ซึ่งจำเป็นต้องใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นประกอบกับแนวคิดวิทยาการใหม่ ๆ ในการกำหนดยุทธศาสตร์ โดยจะต้องเลือกแนวทางที่ดีที่สุดเหมาะสมกับสภาพพื้นที่สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและทิศทางการพัฒนาประเทศ

2. ร่วมจัดทำแผนพัฒนา

หลังจากที่องค์การบริหารส่วนตำบลและประชาชนได้ร่วมกันคิด กำหนดวิสัยทัศน์ และยุทธศาสตร์ ซึ่งเปรียบเสมือนได้กำหนดจุดหมายที่จะเดินให้ถึง และกำหนดเส้นทางเดินทางต่อไปจะต้องกำหนดวิธีการเดินไปสู่จุดหมายก็คือ การกำหนดแผนงานโครงการต่าง ๆ ซึ่งสามารถให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมได้ใน 2 ลักษณะ

2.1 องค์การบริหารส่วนตำบล แต่งตั้งผู้แทนชุมชน กลุ่มอาชีพหรือกลุ่มอื่น ๆ เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ในการพิจารณาความเหมาะสมของแผนพัฒนา/โครงการ

2.2 องค์การบริหารส่วนตำบลควรเปิดโอกาสให้ชุมชนระดับหมู่บ้านหรือกลุ่มต่าง ๆ ในท้องถิ่นได้เสนอแผนงาน/โครงการ ที่สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของกลุ่มหรือชุมชนนั้น เพื่อให้้องค์การบริหารส่วนตำบลได้พิจารณาใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดเป็นแผนงาน/โครงการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล

3. ให้ประชาชนได้รับรู้ ตรวจสอบและแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อแผนงานโครงการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งระยะสั้นและระยะปานกลาง โดยการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลก่อนจะเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ ทั้งนี้เพื่อรักษาสิทธิของประชาชน ตามบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา 59

4. องค์การบริหารส่วนตำบลต้องใช้แผนงานพัฒนาเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อสนองต่อปัญหาความต้องการของประชาชน และเพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่ง พ.ร.บ. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 มาตรา 59 โดยใช้แผน

พัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นแนวทางการจัดทำข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือ ข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

5. ให้ประชาชนร่วมปฏิบัติ คิดตามและประเมินผล

การนำแผนพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ โดยเฉพาะกิจกรรมและโครงการที่ต้องใช้งบประมาณจะต้องผ่านกระบวนการจัดทำข้อบังคับงบประมาณ และได้รับความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และได้รับการอนุมัติจากนายอำเภอก่อน

5.1 การร่วมปฏิบัติ ให้กลุ่มต่าง ๆ หรือประชาชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของการพัฒนาเข้าร่วม ดำเนินตามโครงการในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ สนับสนุนกิจกรรมของกลุ่มต่าง ๆ ให้กลุ่มเป็นผู้ดำเนินการเอง เป็นต้น

5.2 ให้ประชาชนได้ร่วมตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไป ด้วยความถูกต้อง โปร่งใส โดยให้ตัวแทนชุมชนตามข้อเสนอของประชามร่วมเป็นกรรมการใน กระบวนการจัดซื้อ-จัดจ้าง ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหาร ส่วนตำบล พ.ศ.2538

5.3 การติดตามประเมินผล การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมปฏิบัติงาน ทำให้ทราบ ความก้าวหน้าของโครงการปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน นอกจากนั้น หลังสิ้นปีงบประมาณ องค์การบริหารส่วนตำบล ควรจะได้จัดประชุมประชาคมเพื่อชี้แจงผลการดำเนินงาน และเปิด โอกาสให้ประชาชนได้ประเมินผลประโยชน์ที่ได้รับจริง

6. โครงสร้างการบริหารและการจัดองค์การที่เกี่ยวข้อง

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการการวางแผนพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546 (หน้า 14-43) ประเภทและองค์กรจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล

1. ประเภทของแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

1.1 แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งแสดงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ

1.2 แผนพัฒนา 3 ปี หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์การบริหารส่วน ตำบล ที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา อันมีลักษณะเป็นการกำหนดแผนงาน โครงการ พัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้าครอบคลุม ระยะเวลา 3 ปี โดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี

1.3 แผนปฏิบัติการ หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล อันมีลักษณะเป็นแนวทางปฏิบัติ และรายละเอียด โดยระบุสถานที่ที่จะดำเนินการ ลักษณะกิจกรรม ระยะเวลาดำเนินการและงบประมาณที่ใช้ในแผนประจำปี

2. องค์การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

2.1 ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการวางแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2546 ได้กำหนดองค์การจัดทำแผนขององค์การบริหารส่วนตำบล ไว้ดังนี้

ข้อ 12 องค์การวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย

- (1) คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล
- (2) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

ข้อ 13 คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย

- (1) ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานกรรมการ
- (2) กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลทุกคน กรรมการ
- (3) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่ กรรมการ
สภาองค์การบริหารส่วนตำบลเลือกจำนวนสามคน
- (4) ผู้ทรงคุณวุฒิที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลเลือก กรรมการ
จำนวนสามคน
- (5) ผู้แทนคณะกรรมการพัฒนาอำเภอที่คณะกรรมการ กรรมการ
พัฒนาอำเภอคัดเลือกจำนวนสามคน
- (6) ผู้แทนรัฐวิสาหกิจที่ประธานกรรมการบริหาร กรรมการ
องค์การบริหารส่วนตำบลคัดเลือกจำนวนไม่เกิน
สามคน
- (7) ผู้แทนประชาคมตำบลที่ประชาคมตำบลคัดเลือกไม่ กรรมการ
สามคน
- (8) กำนันในพื้นที่ที่องค์การบริหารส่วนตำบล กรรมการ
- (9) ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ที่องค์การบริหารส่วนตำบล กรรมการ
ที่คัดเลือกกันเองจำนวนไม่เกินสามคน
- (10) ผู้แทนหัวหน้ากลุ่มส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กรรมการ
จังหวัด
- (11) ปลัดอำเภอผู้รับผิดชอบประจำตำบล กรรมการ
- (12) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล กรรมการและ

(8) ผู้แทนคณะกรรมการพัฒนาจังหวัดที่คัดเลือกกันเอง
จำนวนสามคน	กรรมการ
(9) ผู้เชี่ยวชาญด้านการผังเมืองที่ผู้ว่าราชการจังหวัด
คัดเลือก	กรรมการ
(10) ผู้แทนประชาคมจังหวัดที่คัดเลือกกันเองจำนวน
สามคน	กรรมการ
(11) หัวหน้าสำนักงานจังหวัด	กรรมการ
(12) หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด	กรรมการ
(13) ผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้ว่าราชการจังหวัดคัดเลือกจำนวน
สองคน	กรรมการ
(14) ผู้แทนสถาบันการศึกษาที่ผู้ว่าราชการจังหวัด
คัดเลือกจำนวนสองคน	กรรมการ
(15) ผู้แทนรัฐวิสาหกิจที่ผู้ว่าราชการจังหวัดคัดเลือก
จำนวนสองคน	กรรมการ
(16) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล	กรรมการและ
เลขานุการ
(17) หัวหน้าฝ่ายนโยบายและแผนสำนักงานจังหวัด	กรรมการและ
ผู้ช่วยเลขานุการ

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและรองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ได้รับมอบหมายเป็นที่ปรึกษาของ
คณะกรรมการ

ข้อ 19 คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) กำหนดกรอบนโยบาย ทิศทาง แนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด
- (2) ประสานยุทธศาสตร์การพัฒนาและแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาของจังหวัดและอำเภอ
- (3) ตรวจสอบ วิเคราะห์และประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ และประสานแผนพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด
- (4) ให้ความเห็นชอบร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและร่างแผนพัฒนา 3 ปีขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง ทั้งนี้อาจมอบอำนาจให้ความเห็นชอบร่างแผนยุทธศาสตร์การ
พัฒนาและวางแผนพัฒนา 3 ปีของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลให้กับคณะกรรมการ
ประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอได้

(5) รวบรวมข้อมูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อใช้ประโยชน์ในการ
ประสานแผนพัฒนาของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในเขตจังหวัด

(6) สนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น
ระดับอำเภอรวมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการอื่นหรือคณะทำงานเพื่อช่วยปฏิบัติงานตามที่เห็นสม
ควร

ข้อ 20 คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ ประกอบด้วย

(1) นายอำเภอ	ประธานกรรมการ
(2) สมาชิกสภาจังหวัดในเขตอำเภอทุกคน	อนุกรรมการ
(3) นายกเทศมนตรีทุกเทศบาลในเขตอำเภอ	อนุกรรมการ
(4) ผู้แทนกรรมการบริหารองค์การบริหาร
ส่วนตำบลในเขตอำเภอที่คัดเลือกกันเองจำนวน
ไม่เกินหกคน	อนุกรรมการ
(5) ผู้แทนคณะกรรมการพัฒนาอำเภอที่คัดเลือก
กันเองจำนวนสามคน	อนุกรรมการ
(6) ผู้ทรงคุณวุฒิที่นายอำเภอคัดเลือก
จำนวนไม่เกิน สามคน	อนุกรรมการ
(7) ผู้แทนประชาคมอำเภอที่คัดเลือกกันเอง
จำนวนสามคน	อนุกรรมการ
(8) ผู้แทนรัฐวิสาหกิจที่นายอำเภอคัดเลือก
จำนวนสองคน	อนุกรรมการ
(9) ผู้เชี่ยวชาญด้านการผังเมือง
ที่นายอำเภอคัดเลือก	อนุกรรมการ
(10) ผู้ที่นายอำเภอมอบหมาย	อนุกรรมการ
และเลขานุการ
(11) ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด
ที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมอบหมาย	อนุกรรมการ
และเลขานุการ

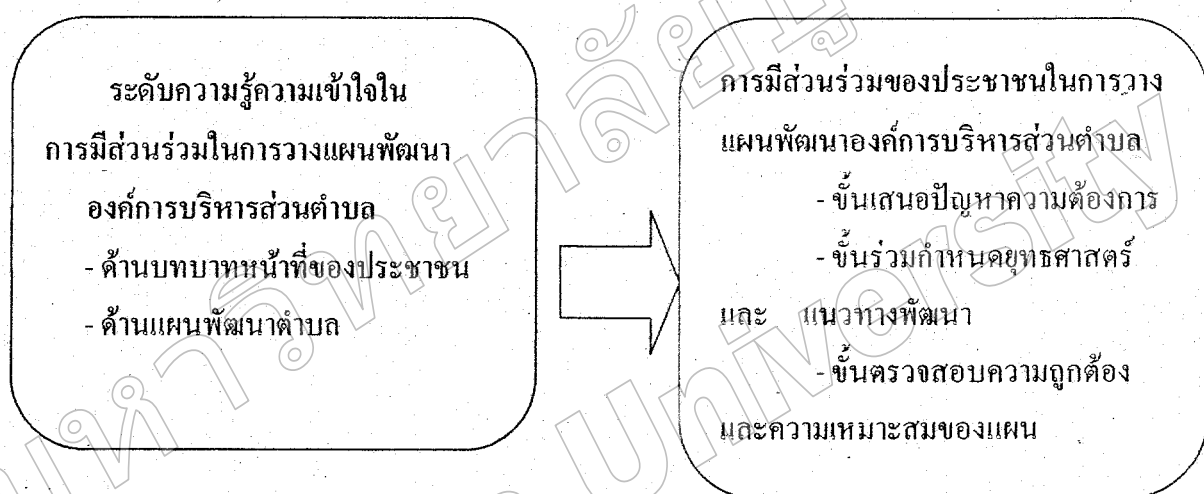
ข้อ 21 คณะอนุกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอมีอำนาจหน้าที่ช่วยเหลือคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นในการดำเนินการ ดังนี้

- (1) ตรวจสอบ วิเคราะห์และประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอ
 - (2) จัดทำความคิดเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและร่างแผนพัฒนา 3 ปีของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอตามที่คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นมอบหมาย
 - (3) ให้ความเห็นชอบร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และร่างแผนพัฒนา 3 ปีตามที่คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นมอบหมาย
 - (4) รวบรวมข้อมูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อใช้ประโยชน์ในการประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในเขตอำเภอ
 - (5) ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นมอบหมาย
- โดยสรุป การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแบบมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ใช้สิทธิการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และเพื่อให้การปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล สอดคล้องตามความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

กรอบแนวคิด

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

นิยามศัพท์เฉพาะ

องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ 3 พ.ศ.2543

แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา แผนพัฒนา 3 ปี และแผนปฏิบัติการ ซึ่งเป็นเครื่องมือในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งแสดงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ

แผนพัฒนา 3 ปี หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล ที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา อันมีลักษณะเป็นการกำหนดแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้าครอบคลุมระยะเวลา 3 ปี โดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี

แผนปฏิบัติการ หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบล อันมีลักษณะเป็นแนวทางปฏิบัติ และรายละเอียด โดยระบุสถานที่ที่จะดำเนินการ ลักษณะกิจกรรม ระยะเวลาดำเนินการและงบประมาณที่ใช้ในแผนประจำปี

สมาชิกหมู่บ้าน หมายถึง ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวังหัว อำเภอเกล่ง จังหวัดระยอง และเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยการเข้าร่วมประชุมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

แผนงานพัฒนาคนและสังคม หมายถึง การพัฒนาเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน และรวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

แผนงานพัฒนาเศรษฐกิจ หมายถึง การพัฒนาซึ่งครอบคลุม กิจกรรม โครงการด้านการประกอบอาชีพของประชาชน ทั้งด้านการเกษตร อุตสาหกรรม และการบริการท่องเที่ยว

แผนงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน หมายถึง การพัฒนาด้านกายภาพเกี่ยวกับสาธารณูปโภค สาธารณูปการต่าง ๆ เพื่อยกระดับความเป็นอยู่และอำนวยความสะดวกภายในชุมชน

แผนงานพัฒนาแหล่งน้ำ หมายถึง การพัฒนาด้านแหล่งน้ำเพื่ออุปโภค บริโภคและน้ำเพื่อการเกษตร

แผนงานพัฒนาการเมืองและการบริหาร หมายถึง การพัฒนาความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ตามระบอบประชาธิปไตย รวมถึงการปรับปรุงประสิทธิภาพแก่การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แผนงานพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง การพัฒนาซึ่งครอบคลุมกิจกรรมที่เกี่ยวกับการบำรุงรักษาสิ่งแวดล้อม และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติเพื่อให้เกิดความน่าอยู่และมีความยั่งยืน

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง เพศ อายุ การศึกษา รายได้ต่อเดือน อาชีพของสมาชิกประชาคม

การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่คนในชุมชนนั้นตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องด้วยกับชุมชนในพื้นที่ดังกล่าว รู้ดีว่ามีอะไรร่วมกันและเข้ามาทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้เกิดความรู้ การตัดสินใจ และการลงมือปฏิบัติร่วมกัน

บทที่ 3

ระเบียบวิธีศึกษา

วิธีการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาระบบวิธีการสำรวจ (survey research) ดำเนินการศึกษา 2 แบบ คือ

1. การศึกษาข้อมูลเอกสาร (Secondary data) เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทฤษฎี แนวคิด และผลงงานที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชน การวางแผน การพัฒนา และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาท้องถิ่น และระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

2. การใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล (Primary data) โดยใช้แบบสอบถามแบบปลายเปิดในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 123 ชุด

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรที่นำมาใช้ศึกษาเป็น สมาชิกหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวังหว้า อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ที่เข้าร่วมประชุมวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนทั้งหมด 180 คน และการในการสุ่มตัวอย่างครั้งนี้ใช้วิธีแบบง่าย โดยใช้ตารางของ Krejcie และ Morgan ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 123 คน

ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่าง 21 มีนาคม ถึง 20 พฤษภาคม 2547 รวมระยะเวลา 60 วัน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ เพศ อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของประชาชน และแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นข้อมูลที่วัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่ของประชาชน ที่มีต่อการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 16 ข้อ ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสอบประเภทเลือกคำตอบ โดยใช้แบบสอบถามแบบถูก - ผิด โดยให้ค่าคะแนนเป็น 2 ค่าคะแนน ดังนี้

ตอบถูก	ให้ค่าคะแนนเท่ากับ	1
ตอบผิด	ให้ค่าคะแนนเท่ากับ	2

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามวัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลวังห้ว โดยแบ่งเป็น 3 ชั้นคือ

- ชั้นเสนอปัญหาความต้องการ
- ชั้นร่วมกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางพัฒนา
- ชั้นตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของแผน

ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นเอง ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งเป็น 4 ระดับ ดังนี้

มาก	4 คะแนน
ค่อนข้างมาก	3 คะแนน
ค่อนข้างน้อย	2 คะแนน
น้อย	1 คะแนน

ความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ

1. ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ที่รวบรวมได้ มาสร้างเป็นแบบสอบถาม

2. ทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถามที่สร้างขึ้น โดยการนำเสนอต่ออาจารย์ที่ศึกษาระดับปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity)

3. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาภาควิชา เพื่อตรวจสอบความเรียบร้อย จากนั้นจึงทำการปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความชัดเจน ก่อนที่จะนำไปใช้ในการเก็บข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษานี้ ได้มีการดำเนินการดังนี้

1. ทำการตรวจสอบข้อมูล (Editing) โดยตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้อง ในการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง

2. ทำการลงรหัสข้อมูล (Coding) โดยการนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้ว มาลงรหัสตามที่ได้กำหนดไว้

3. ทำการประมวลผลข้อมูล โดยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS)

4. นำผลที่ได้จากการประมวลผลวิเคราะห์ค่าทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง มีสูตรดังนี้

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{ความถี่ของคำตอบนั้น}}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมดในข้อนั้น}} \times 100$$

2. ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ใช้ในการวิเคราะห์ระดับความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลและระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล มีสูตรดังนี้

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

\bar{x} = ค่าเฉลี่ยร้อยละ

$\sum x$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N = จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

3. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อทำการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลกับระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

เกณฑ์การวัดระดับความสัมพันธ์ สุนีย์ เหมะประสิทธิ์ (2536, หน้า 303) ได้แบ่งเกณฑ์ไว้ดังนี้

ค่า r	ระดับความสัมพันธ์
0.75 ถึง 1.00	ความสัมพันธ์ทิศทางบวกในระดับสูงยิ่ง
0.50 ถึง 0.74	ความสัมพันธ์ทิศทางบวกในระดับสูง
0.25 ถึง 0.49	ความสัมพันธ์ทิศทางบวกในระดับปานกลาง
0.00 ถึง 0.24	ความสัมพันธ์ทิศทางบวกในระดับต่ำ
0.00 ถึง -0.24	ความสัมพันธ์ทิศทางลบในระดับต่ำ
-0.25 ถึง -0.49	ความสัมพันธ์ทิศทางลบในระดับปานกลาง
-0.50 ถึง -0.74	ความสัมพันธ์ทิศทางลบในระดับสูง
-0.75 ถึง -1.00	ความสัมพันธ์ทิศทางลบในระดับสูงยิ่ง

เกณฑ์ที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

เกณฑ์ที่ผู้ศึกษาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพิจารณาจากค่าเฉลี่ยมาพิจารณาระดับของค่าเฉลี่ย เพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์และแปลผล ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้ (พัชรี ศรีสุข, 2542, หน้า 31-32)

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

ระดับความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์กรบริหารส่วนตำบล

3.25-4.00 หมายถึง มีระดับความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา
องค์กรบริหารส่วนตำบลมาก

2.50-3.24 หมายถึง มีระดับความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา
องค์กรบริหารส่วนตำบลค่อนข้างมาก

1.75-2.49 หมายถึง มีระดับความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา
องค์กรบริหารส่วนตำบลค่อนข้างน้อย

1.00-1.74 หมายถึง มีระดับความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมและมีระดับการมีส่วน
ร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรบริหารส่วนตำบลน้อย

ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรบริหารส่วนตำบล

3.25-4.00 หมายถึง มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรบริหารส่วน
ตำบลมาก

2.50-3.24 หมายถึง มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรบริหารส่วน
ตำบลค่อนข้างมาก

1.75-2.49 หมายถึง มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรบริหารส่วน
ตำบลค่อนข้างน้อย

1.00-1.74 หมายถึง มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรบริหารส่วน
ตำบลน้อย

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ผลการศึกษา

การศึกษามีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลวัง
ห้วยครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม
ของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อาทิเช่น ความรู้ความเข้าใจในการ
มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นสมาชิกของหมู่บ้านในเขตองค์
การบริหารส่วนตำบลวังห้วย อำเภอคลอง จังหวัดระยอง รวมทั้งสิ้นจำนวน 123 คน ข้อมูลที่ได้มี
รายละเอียดรวม 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผน
พัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ รายได้ โดยใช้การประมวลผลเป็น
ค่าร้อยละ

ตารางที่ 1 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	90	73.2
หญิง	33	26.8
รวม	123	100

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 73.2
และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 26.8 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 ปี ลงไป	2	1.6
21-30 ปี	10	8.1
31-40 ปี	29	23.6
41-50 ปี	63	51.2
51-60 ปี	12	9.8
60 ปีขึ้นไป	7	5.7
รวม	123	100

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 41 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 51.2 รองลงมาคือช่วงอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.6 ช่วงอายุระหว่าง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 9.8 ต่อมาคือช่วงอายุระหว่าง 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.1 และอันดับสุดท้ายคือช่วงอายุต่ำกว่า 20 ปี ลงไป คิดเป็นร้อยละ 1.6

ตารางที่ 3 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ	5	4.1
รับจ้างทั่วไป	6	4.9
เกษตรกร	85	69.1
ค้าขาย	20	16.3
ลูกจ้างบริษัทเอกชน	3	2.4
อื่นๆ	4	3.2
รวม	123	100

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 69.1 รองลงมาคืออาชีพค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 16.3 อาชีพรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 4.9 อาชีพ

รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 4.1 อาชีพอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 3.2 และอันดับสุดท้ายคือ ประกอบอาชีพลูกจ้างบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 2.4

ตารางที่ 4 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างโดยจำแนกตามรายได้

รายได้ต่อเดือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	14	11.4
5,000 - 10,000 บาท	52	42.3
10,001 - 20,000 บาท	53	43.1
20,001 - 30,000 บาท	2	1.6
มากกว่า 30,001 บาท ขึ้นไป	2	1.6
รวม	123	100

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีรายได้น้อยกว่า 10,001 - 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 43.1 รองลงมาคือ 5,000 - 10,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 42.3 ต่อมาคือ ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 11.4 และอันดับสุดท้ายคือ 20,001 - 30,000 บาทต่อเดือน และมากกว่า 30,001 บาทขึ้นไปต่อเดือน ซึ่งมีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 1.6

ตอนที่ 2 แสดงการมีความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านบทบาทหน้าที่ของประชาชน และด้านแผนพัฒนาตำบล

ตารางที่ 5 แสดงความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

ความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	ต่ำสุด	สูงสุด	ค่าเฉลี่ย
- ด้านบทบาทหน้าที่ของประชาชน	4	10	8.07
- ด้านแผนพัฒนาตำบล	3	6	5.13

จากตารางที่ 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลด้านบทบาทหน้าที่ของประชาชนต่ำสุด 4 คะแนน สูงสุด 10 คะแนน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.07 ด้านแผนพัฒนาตำบลต่ำสุด 3 คะแนน สูงสุด 6 คะแนน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.13

ตารางที่ 6 แสดงระดับความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

ความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	ระดับ								\bar{x}
	มาก		ค่อนข้างมาก		ค่อนข้างน้อย		น้อย		
	N	%	N	%	N	%	N	%	
- ด้านบทบาทหน้าที่ของประชาชน	83	67.5	30	24.4	10	8.1	-	-	3.59
- ด้านแผนพัฒนาตำบล	102	82.9	17	13.8	4	3.3	-	-	3.80

จากตารางที่ 6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลด้านแผนพัฒนาตำบลเป็นอันดับหนึ่ง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ 3.80 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลด้านแผนพัฒนาตำบลดี เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลมีการให้ความรู้และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแผนพัฒนาตำบลให้แก่ประชาชนได้รับทราบข้อมูลอย่างต่อเนื่อง รองลงมาคือด้านบทบาทหน้าที่ของประชาชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ 3.59 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลด้านบทบาทหน้าที่ของประชาชนดี เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่และภารกิจในการให้ข้อมูลข่าวสารที่สำคัญและเป็นประโยชน์แก่ประชาชน

จากผลการศึกษา ระดับความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล แสดงให้เห็นว่า ระดับความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนอยู่ในระดับมาก เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลมีการให้ความรู้และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแผนพัฒนาตำบล และ บทบาทหน้าที่ของประชาชนให้กับประชาชนได้รับทราบข้อมูลอย่างต่อเนื่อง

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ชั้นเสนอปัญหาความต้องการ ชั้นร่วมกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางพัฒนา ชั้นตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของแผน

ตารางที่ 7 แสดงจำนวน คำร้อยละ และค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

การมีส่วนร่วม	มาก		ค่อนข้างมาก		ค่อนข้างน้อย		น้อย		\bar{x}
	N	%	N	%	N	%	N	%	
ชั้นเสนอปัญหาความต้องการ									
1.ท่านได้เข้าร่วมประชุมการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมากน้อยเพียงใด	21	17.1	42	34.1	42	34.1	18	14.6	2.07
2.ท่านได้ร่วมกับประชาคมค้นหาปัญหาหรือความต้องการของหมู่บ้านเพียงใด	9	7.3	65	52.8	40	32.5	9	7.3	1.93
3.ท่านได้ร่วมกับประชาคมเสนอปัญหาหรือความต้องการของหมู่บ้านเพียงใด	16	13.0	84	68.3	14	11.4	9	7.3	2.07
4.ท่านได้ร่วมเป็นกรรมการหรือร่วมคัดเลือกผู้แทนประชาคมเพื่อเป็นคณะกรรมการการพัฒนาของ อบต.ในการจัดทำแผนพัฒนา อบต.เพียงใด	15	12.2	76	61.8	30	24.4	2	1.6	2.07
5.ท่านคิดว่าท่านได้ให้ความร่วมมือสนับสนุนในการจัดทำแผนพัฒนาอบต.เพียงใด	41	33.3	60	48.8	18	14.6	4	3.3	2.29
ชั้นร่วมกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางพัฒนา									
6.ท่านได้ร่วมกับประชาคมเสนอแผนงานพัฒนาคนและสังคมในแผนพัฒนาอบต.เพียงใด	1	0.8	58	47.2	60	48.8	4	3.3	2.79
7.ท่านได้ร่วมกับประชาคมเสนอแผนงานพัฒนาเศรษฐกิจในแผนพัฒนา อบต.เพียงใด	3	2.4	63	51.2	53	43.1	4	3.3	1.64
8.ท่านได้ร่วมกับประชาคมเสนอแผนงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในแผนพัฒนาอบต.เพียงใด	2	1.6	72	58.5	46	37.4	3	2.4	1.71
9.ท่านได้ร่วมกับประชาคมเสนอแผนงานพัฒนาแหล่งน้ำในแผนพัฒนาอบต.เพียงใด	4	3.3	74	60.2	42	34.1	3	2.4	2.36

ตารางที่ 7 แสดงจำนวน คำร้อยละ และค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

การมีส่วนร่วม	มาก		ค่อนข้างมาก		ค่อนข้างน้อย		น้อย		\bar{x}
	N	%	N	%	N	%	N	%	
10.ท่านได้ร่วมกับประชาคมเสนอแผนงานพัฒนาการเมืองการบริหารในแผนพัฒนา อบต.เพียงใด	1	0.8	48	39.0	58	47.2	16	13.0	2.29
11.ท่านได้ร่วมกับประชาคมเสนอแผนงานพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในแผนพัฒนา อบต.เพียงใด	2	1.6	72	58.5	45	36.6	4	3.3	3.14
ขั้นตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของแผน									
12.ท่านได้ร่วมกับประชาคมในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาหรือความต้องการของหมู่บ้านเพียงใด	3	2.4	39	31.7	65	52.8	16	13.0	2.43
13.ท่านได้ร่วมตรวจสอบความถูกต้องของแผนพัฒนา อบต.เพียงใด	1	0.8	34	27.6	66	53.7	22	17.9	2.93
14.ท่านได้ร่วมติดตามการดำเนินงานตามแผนพัฒนา อบต.เพียงใด	1	0.8	37	30.1	63	51.2	22	17.9	3.21

จากตารางที่ 7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในชั้นเสนอปัญหาความต้องการ โดยให้ความร่วมมือสนับสนุนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นอันดับหนึ่ง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย คือ 2.29 และอันดับสุดท้ายคือ ได้ร่วมกับประชาคมค้นหาปัญหาหรือความต้องการของหมู่บ้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย คือ 1.93

ขั้นร่วมกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางพัฒนา กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยร่วมกับประชาคมเสนอแผนงานพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นอันดับหนึ่ง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้าง

ข้างมาก คือ 3.14 และอันดับสุดท้ายคือ ร่วมกับประชาคมเสนอแผนงานพัฒนาเศรษฐกิจในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย คือ 1.64

ขั้นตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของแผน กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยได้ร่วมคิดตามการดำเนินงานตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นอันดับหนึ่ง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างมาก คือ 3.21 และอันดับสุดท้ายคือ ได้ร่วมกับประชาคมในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาหรือความต้องการของหมู่บ้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย คือ 2.43

ตารางที่ 8 แสดงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

การมีส่วนร่วมของประชาคมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	ระดับ								\bar{x}
	มาก		ค่อนข้างมาก		ค่อนข้างน้อย		น้อย		
	N	%	N	%	N	%	N	%	
1.ขั้นเสนอปัญหาความต้องการ	38	30.9	69	56.1	16	13.0	-	-	3.18
2.ขั้นร่วมกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางพัฒนา	2	1.6	95	77.2	24	29.5	2	1.6	2.79
3.ขั้นตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของแผน	2	1.6	46	37.4	65	52.8	10	8.1	3.07

จากตารางที่ 8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขั้นเสนอปัญหาความต้องการ เป็นอันดับหนึ่ง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างมาก คือ 3.18 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ขั้นเสนอปัญหาความต้องการในระดับค่อนข้างมาก เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลมีการสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาความต้องการของตน เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลรับทราบปัญหาและความต้องการของประชาชนที่แท้จริง แล้วย่นำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล รองลงมาคือขั้นตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของแผน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างมาก คือ 3.07 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลขั้นตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของแผนในระดับค่อนข้างมาก เนื่องจากองค์การ

บริหารส่วนตำบลมีการเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ประชาชนสามารถตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลก็เปิดโอกาสและสนับสนุนให้ประชาชนสามารถตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเช่นกัน และอันดับสุดท้ายคือขั้นร่วมกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางพัฒนา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างมาก คือ 2.79 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ขั้นร่วมกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางพัฒนาในระดับค่อนข้างมาก เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลมีการสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางพัฒนาเช่นเดียวกับการเสนอปัญหาความต้องการ เพื่อให้ยุทธศาสตร์และแนวทางพัฒนาเป็นไปในแนวทางที่ถูกต้องและเหมาะสมมากที่สุด

จากผลการศึกษา ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล แสดงให้เห็นว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับค่อนข้างมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาของ มรกต ศรีรัตน (2535, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง “การประเมินผลกระบวนการจัดการโครงการชุมชนย่อยต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในเทศบาลเมืองปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร” ซึ่งพบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในด้านการริเริ่มและวางแผนอยู่ในระดับสูง อันเป็นผลมาจากคณะกรรมการชุมชนย่อยมีทัศนคติที่ดี ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการที่ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเอง โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นฝ่ายให้การสนับสนุน

ตอนที่ 4 หากความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

ตารางที่ 9 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

ตัวแปร	ระดับความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล			
	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	ค่าสหสัมพันธ์	ระดับนัยสำคัญ	ผลการศึกษา
ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	123	0.119	0.189	ไม่มีความสัมพันธ์

จากตารางที่ 9 การหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์กัน พบว่า ระดับความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลของกลุ่มตัวอย่างในระดับต่ำอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่ระดับความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.119 มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.189

จากผลการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล แสดงให้เห็นว่า ระดับความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในระดับต่ำ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ขนิษฐา ศรีนนท์ (2544) เรื่อง “การมีส่วนร่วมของชุมชนย่อยต่อการวางแผนพัฒนาเทศบาลนครนนทบุรี” ที่พบว่าความรู้ความเข้าใจในการวางแผนพัฒนาเทศบาลไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเทศบาล ซึ่งระดับความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในระดับต่ำ อย่างไม่มี

นัยสำคัญทางสถิติ อาจเนื่องมาจากองค์การบริหารส่วนตำบลมีการสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยไม่มีการกำหนดปัจจัยส่วนบุคคล คือ ประชาชนทุกคนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลได้ ตามหลักการมีส่วนร่วมของประชาคม ที่ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาหรือเป้าหมายพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล กล่าวคือ เป็นการห่อหุ้มความต้องการของประชาชนที่หลากหลาย เพื่อกำหนดเป็นภาพแห่งความสำเร็จที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตที่อยู่บนพื้นฐานของความเป็นไปได้ ดังนั้นจึงทำให้ระดับระดับความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่สามารถเป็นตัวกำหนดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลได้

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลวังห้ว อำเภอแกลง จังหวัดระยอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาตำบล และระดับในการมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการวางแผนพัฒนาตำบลกับระดับในการมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ โดยผู้ศึกษาใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามเป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในหน้าที่ของประชาชน และแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามวัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลวังห้ว

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนที่เป็นสมาชิกหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวังห้วและเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังห้ว อำเภอแกลง จังหวัดระยอง จำนวน 123 คน

สรุปผลการศึกษา

1. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นประชาชนที่เป็นสมาชิกประชาคมหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวังห้วและเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลวังห้ว อำเภอแกลง จังหวัดระยอง จำนวน 123 คน กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 73.2 และเพศหญิงร้อยละ 26.8 กลุ่มตัวอย่างมีอายุอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 41 - 50 ปี ร้อยละ 51.2 รองลงมาคือช่วงอายุระหว่าง 31-40 ปี ร้อยละ 23.6 ช่วงอายุระหว่าง 51-60 ปี ร้อยละ 9.8 ต่อ

มาคือช่วงอายุระหว่าง 21-30 ปี ร้อยละ 8.1 และอันดับสุดท้ายคือช่วงอายุต่ำกว่า 20 ปีลงไป ร้อยละ 1.6 ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 69.1 รองลงมาคืออาชีพค้าขาย ร้อยละ 16.3 อาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 4.9 อาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 4.1 อาชีพอื่นๆ ร้อยละ 3.2 และอันดับสุดท้ายคือประกอบอาชีพลูกจ้างบริษัทเอกชน ร้อยละ 2.4 และส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 10,001 - 20,000 บาท ร้อยละ 43.1 รองลงมาคือ 5,000 - 10,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 42.3 ต่อมาคือ ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 11.4 และอันดับสุดท้ายคือ 20,001 - 30,000 บาทต่อเดือน และมากกว่า 30,001 บาทขึ้นไปต่อเดือน ร้อยละ 1.6

2. การมีความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

ความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลของกลุ่มตัวอย่างด้านบทบาทหน้าที่ของประชาชนมีคะแนนต่ำสุด 4 คะแนน สูงสุด 10 คะแนน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.07 ด้านแผนพัฒนาตำบลมีคะแนนต่ำสุด 3 คะแนน สูงสุด 6 คะแนน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.13 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนพัฒนาอยู่ในระดับมาก ทั้งในเรื่องของความรู้ในด้านบทบาทหน้าที่ของประชาชน และความรู้ด้านแผนพัฒนาตำบล โดยมีความรู้ด้านแผนพัฒนาตำบลเป็นอันดับหนึ่ง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ 3.80 รองลงมาคือ ด้านบทบาทหน้าที่ของประชาชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ 3.59

จากการที่ความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมาก ทั้งในเรื่องของความรู้ในด้านบทบาทหน้าที่ของประชาชน และความรู้ด้านแผนพัฒนาตำบล โดยมีความรู้ด้านแผนพัฒนาตำบลเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ ด้านบทบาทหน้าที่ของประชาชน เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลมีการให้ความรู้และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแผนพัฒนาตำบล และ บทบาทหน้าที่ของประชาชนให้กับประชาชนได้รับทราบข้อมูลอย่างต่อเนื่อง ทั้งจากการประชาสัมพันธ์ข้อมูลผ่านทางหอกระจายข่าวของตำบล และการประชาสัมพันธ์ผ่านทางป้ายประกาศแจ้งข่าวของตำบล ซึ่งจากผลการศึกษาที่พบว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจด้านแผนพัฒนาตำบลมากกว่าด้านบทบาทหน้าที่ของประชาชน เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลมีการให้ความรู้และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแผนพัฒนาตำบลมากกว่าด้านบทบาทหน้าที่ของประชาชน เพราะองค์การบริหารส่วนตำบลได้เห็นถึงความสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนาตำบล และในการจัดทำแผนพัฒนาตำบลนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลต้องทำการจัดทำให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่สำนักงานกลุ่มส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด

3. การมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

จากการศึกษา การมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในชั้นเสนอปัญหาความต้องการ โดยให้ความร่วมมือสนับสนุนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล มากเป็นอันดับหนึ่ง แต่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย คือ 2.29 และอันดับสุดท้ายคือ ได้ร่วมกับประชาคมค้นหาปัญหาหรือความต้องการของหมู่บ้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย คือ 1.93 ขึ้นร่วมกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางพัฒนา กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยร่วมกับประชาคมเสนอแผนงานพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นอันดับหนึ่ง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างมาก คือ 3.14 และอันดับสุดท้ายคือ ร่วมกับประชาคมเสนอแผนงานพัฒนาเศรษฐกิจในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย คือ 1.64 ขึ้นตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของแผน กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยได้ร่วมคิดตามการดำเนินงานตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นอันดับหนึ่ง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างมาก คือ 3.21 และอันดับสุดท้ายคือ ได้ร่วมกับประชาคมในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาหรือความต้องการของหมู่บ้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย คือ 2.43

ระดับการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลของกลุ่มตัวอย่าง ชั้นเสนอปัญหาความต้องการ มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับหนึ่ง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างมาก คือ 3.18 รองลงมาคือขึ้นตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของแผน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างมาก คือ 3.07 และอันดับสุดท้ายคือขึ้นร่วมกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางพัฒนา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างมาก คือ 2.79

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล แสดงให้เห็นว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับค่อนข้างมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาของ มรกต ศรีรัตน (2535, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง “การประเมินผลกระทบของการบริหารจัดการ โครงการชุมชนย่อย ต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในเทศบาลเมืองปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร” ซึ่งพบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในด้านการริเริ่มและวางแผนอยู่ในระดับสูง อันเป็นผลมาจากคณะกรรมการชุมชนย่อยมีทัศนคติที่ดี ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการที่ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเอง โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นฝ่ายให้การสนับสนุน

จากผลการศึกษาที่พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาคมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับค่อนข้างมาก เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลมีการสนับสนุน

ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ตามหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน ที่ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาหรือเป้าหมายพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นการหล่อหลอมความต้องการของประชาชนที่หลากหลาย

4. ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

ผลการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์กัน พบว่า ระดับความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลของกลุ่มตัวอย่างในระดับต่ำอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่ระดับความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.119 มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.189 แสดงว่า ระดับความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถเป็นตัวกำหนดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลได้ อาจเนื่องมาจากองค์การบริหารส่วนตำบลมีการสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยไม่มีกำหนดปัจจัยส่วนบุคคล คือ ประชาชนทุกคนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลได้ ตามหลักการมีส่วนร่วมของประชาคม ที่ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาหรือเป้าหมายพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล กล่าวคือ เป็นการหล่อหลอมความต้องการของประชาชนที่หลากหลาย เพื่อกำหนดเป็นภาพแห่งความสำเร็จที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตที่อยู่บนพื้นฐานของความเป็นไปได้ ดังนั้นจึงทำให้ระดับระดับความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถเป็นตัวกำหนดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงาน

1. องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการประชาสัมพันธ์รณรงค์สร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกในการรักท้องถิ่น โดยร่วมพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

1. ควรศึกษาในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลอื่น ๆ เพื่อให้ทราบถึงความแตกต่างกันของผลการศึกษา และปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความแตกต่างนั้น

มหาวิทยาลัยบูรพา

บรรณานุกรม

Burapha University

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง กองราชการส่วนตำบล. (2543). คู่มือการปฏิบัติงานการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อาสารักษาดินแดน.
- กรมการปกครอง สำนักงานพัฒนาเมือง. (2534). คำแนะนำการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล. ม.ป.ป.
- กรมพัฒนาชุมชน กองวิจัยและประเมินผล. (2528). รายงานการวิจัยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนของประชาชนบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.
- กลุ่มสังคมศาสตร์สาธารณสุข. (2525, พฤศจิกายน-ธันวาคม). การมีส่วนร่วมของชุมชน : จุดอ่อนของงานสาธารณสุข. วารสารสังคมพัฒนา, 10 (6), หน้า21.
- การจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (2546, 14 พฤษภาคม). ราชกิจจานุเบกษา. หน้า 14-43.
- ขนิษฐา ศรีนนท์. (2544). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนย่อยต่อการวางแผนพัฒนา. ปัญหาพิเศษ (รป.ม.), บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. (2525). การระดมประชาชนเพื่อการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ: คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชูเกียรติ เปี่ยมศรี. (2543). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนย่อย. ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองระยอง จังหวัดระยอง. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชูศักดิ์ เทียงตรง. (2520). การบริหารการปกครองท้องถิ่นเปรียบเทียบ กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ดิเรก ฤกษ์สาหร่าย. (2524). การพัฒนาชนบท: เน้นหนักการพัฒนาสังคมและแนวความคิดจำเป็นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตร.
- เดชา เลิศวิทย์. (2540). ปัจจัยที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการดำเนินงานโรงพยาบาลชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกการบริหารโรงพยาบาล, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล
- ดิน ปรัชญพุทธิ. (2542). ทฤษฎีองค์การ. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2536). การวางแผน. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- รัชฤทธิ์ ปานรักษ์ (2540). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี อบต. ในเขตอำเภอภาชี

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ภาคนิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

เชียรชัย บุรพชนก. (2532). การมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมสุขภาพของหมู่บ้านพึ่งตนเอง ทางสาธารณสุขมูลฐาน จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหิดล.

นที ดิษฐบรรจง. (2546). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลนาจอมเทียน อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี. ปัญหาพิเศษ (รป.ม.), บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

นิภากรณ์ เกียรติสุข. (2539). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลเมืองชลบุรี. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขานโยบายและการจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกริก.

นิรันดร์ จงวุฒิเวช. (2527). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ: สักดิโสกรการพิมพ์.

บารณี เลิศไพศาล. (2542). การดำเนินโครงการเมืองน่าอยู่ กรณีศึกษาเทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.

เปี่ยมศักดิ์ ตันนิรัตน์. (2540). ปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาระยะปานกลาง 5 ปี (พ.ศ.2535-2539) ของเทศบาลตำบลทางเกวียน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เพ็ญศรี เปลี่ยนขำ. (2542). โครงการตำราวิชาการราชภัฏเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในวโรกาสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระเจริญพระชนมายุครบ 6 รอบ. กรุงเทพฯ: ธรรมรักษ์การพิมพ์.

พัฒนพงษ์ เลอะโฆษ. (2539). การมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษากรณีจังหวัดจันทบุรี. ภาคนิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต, คณะพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

พัฒน์ บุญยรัตน์พันธ์. (2527). การสร้างพลังชุมชนโดยขบวนการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

พีรพล ไชยพงษ์. (2539). การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับชีวิตร่างกายและทรัพย์สินของประชาชน : ศึกษากรณีเทศบาลตำบลอ้อมน้อย อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร. ภาคนิพนธ์บริหารศาสตรมหาบัณฑิต, คณะพัฒนาสังคม, สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์.

- ยูวัฒน์ วุฒิมณี. (2526). *หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท*. กรุงเทพฯ: ไทยอนุเคราะห์ไทยการพิมพ์.
- ลิขิต อยู่ดี. (2538). *การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่นของสภาตำบล: ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างจังหวัดหนองบัวลำภู และจังหวัดปทุมธานี*. ภาคนิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต, คณะพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ศักดิ์สิทธิ์ เข้มศรี. (2543). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำจัดขยะในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี*. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (ม.ป.ป.). *องค์การและการจัดการ : ลักษณะและอุดมการณ์ของการวางแผน*. กรุงเทพฯ: วีระฟิล์ม และไซเท็กซ์.
- สุจินต์ ดาววิระกุล. (2527). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาหมู่บ้าน: ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านขณะเลิกการประกวดหมู่บ้านดีเด่นระดับจังหวัดของจังหวัดนครสวรรค์*. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมชัย ศิริสมบัติ. (2545). *การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาเทศบาลไปสู่ "เมืองน่าอยู่"*: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาบริหารงานทั่วไป, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สาโรช น้อยใจบุญ. (2545). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษาบ้านสาวชะโงก หมู่ที่ 1 ตำบลสาวชะโงก อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา*. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาบริหารงานทั่วไป, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุนีย์ เหมะประสิทธิ์. (2536). *สถิติประยุกต์เพื่อการวิจัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนันต์ เกตุวงษ์. (2515, มกราคม). *การวางแผนกับการพัฒนา*. รัฐศาสตร์นิเทศ, 7 (1), หน้า 5.
- อนุภาพ ธีรลาด. (2528). *การวิเคราะห์เชิงสมมติฐาน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท: ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี*. สารนิพนธ์รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาบริหารรัฐกิจ, คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Payakapan, S. (1980). *People's participation in slum improvement: A case study of wat sroi thong slum in bangkok*. Pathumthani: Asian Institute of Technology.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลวังห้ว

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

1. ปัจจุบันท่านมีอายุเท่าไร

- () 1. ต่ำกว่า 20 ปี ลงไป
- () 2. 21-30 ปี
- () 3. 31-40 ปี
- () 4. 41-50 ปี
- () 5. 51-60 ปี
- () 6. 60 ปีขึ้นไป

2. เพศ

- () 1. ชาย
- () 2. หญิง

3. อาชีพ

- () 1. รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ
- () 2. รับจ้างทั่วไป
- () 3. เกษตรกรรม
- () 4. ค้าขาย
- () 5. ลูกจ้างบริษัทเอกชน
- () 6. อื่นๆ

4. รายได้

- () 1. ต่ำกว่า 5,000 บาท
- () 2. 5,000 - 10,000 บาท
- () 3. 10,001 - 20,000 บาท
- () 4. 20,001 - 30,000 บาท
- () 5. มากกว่า 30,001 บาท ขึ้นไป

ตอนที่ 2 ด้านความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล
คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นและความเป็นจริง

ความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนา	ใช่	ไม่ใช่
<p>ด้านบทบาทหน้าที่ของประชาชน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ประชาชนมีบทบาทสำคัญในการนำเสนอปัญหาความต้องการและ แนวทางการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาในระดับหมู่บ้านและ ระดับตำบล 2. การจัดตั้งประชาคมหมู่บ้านมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ประชาชนในเขต อบต. มีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านของตนเองและเป็นการประสานส่งเสริม ความร่วมมือของประชาชนในท้องถิ่น อบต. ด้วย 3. ประชาคมหมู่บ้านสามารถพัฒนาชุมชนทุกด้าน ได้โดยลำพังไม่ต้องขอรับการสนับสนุนหรือประสานงานจาก อบต. 4. การมีส่วนร่วมของประชาคมในการวางแผนพัฒนา อบต. เป็นวิธีการเดียวที่ใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น 5. การมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลปัญหาความต้องการเพื่อวางแผนพัฒนา อบต. เป็นหน้าที่ของประชาคมแต่เพียงผู้เดียว 6. ในขั้นตอนการเก็บข้อมูลเพื่อจัดทำแผนพัฒนา อบต. ให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างมากในการเสนอข้อมูลปัญหาความต้องการให้แก่ อบต. 7. การให้ข้อมูลความต้องการแก่ อบต. เพื่อดำเนินการวางแผนพัฒนาด้านต่าง ๆ ในหมู่บ้าน เป็นหน้าที่ของประชาคมหมู่บ้าน 8. ปัญหาความต้องการต่าง ๆ ในหมู่บ้านของท่านควรให้ อบต. เป็นผู้เสนอปัญหาความต้องการและแก้ไขปัญหาเหล่านั้นเอง 		

ความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนา	ใช่	ไม่ใช่
<p>9. ประชาคมหมู่บ้านสามารถเสนอปัญหาความต้องการของชุมชนที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานอื่น ๆ ได้โดยตรงไม่ต้องผ่าน อบต. ก็ได้</p> <p>10. อบต. สามารถวางแผนพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจะรับฟังหรือไม่รับฟังข้อมูลปัญหาความต้องการจากประชาคมหมู่บ้านก็ได้</p> <p><u>ด้านแผนพัฒนาตำบล</u></p> <p>11. แผนพัฒนาเศรษฐกิจ เป็นแผนการพัฒนาซึ่งเน้นการแก้ไขปัญหาการว่างงานของประชาชนเป็นหลัก</p> <p>12. แผนพัฒนาโครงการสร้างพื้นฐานเป็นการพัฒนาด้านกายภาพเกี่ยวกับสาธารณูปโภค สาธารณูปการต่าง ๆ เพื่อยกระดับความเป็นอยู่และอำนวยความสะดวกในหมู่บ้าน</p> <p>13. แผนงานพัฒนาแหล่งน้ำเน้นการพัฒนาด้านแหล่งน้ำเพื่อการบริโภค และอุปโภคเป็นหลักสำคัญ</p> <p>14. แผนงานพัฒนาการเมืองและการบริหารเป็นการพัฒนาความรู้ความเข้าใจของประชาชนในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ตามระบอบประชาธิปไตย รวมทั้งการปรับปรุงประสิทธิภาพแก่การบริหารงานของ อบต. เพื่อให้บริการประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>15. แผนงานพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เน้นการพัฒนา ซึ่งครอบคลุมกิจกรรมที่เกี่ยวกับการบำรุงรักษาสิ่งแวดล้อมและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติเพื่อให้เกิดความน่าอยู่และมีความยั่งยืน</p> <p>16. แผนพัฒนาคนและสังคมเป็นการพัฒนาเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและรวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน</p>		

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นและความเป็นจริงมากที่สุด

การมีส่วนร่วม	มาก	ค่อนข้าง มาก	ค่อนข้าง น้อย	น้อย
<p><u>ขั้นเสนอปัญหาความต้องการ</u></p> <p>1. ท่านได้เข้าร่วมประชุมการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมากน้อยเพียงใด</p> <p>2. ท่านได้ร่วมกับประชาคมค้นหาปัญหาหรือความต้องการของหมู่บ้านเพียงใด</p> <p>3. ท่านได้ร่วมกับประชาคมเสนอปัญหาหรือความต้องการของหมู่บ้านเพียงใด</p> <p>4. ท่านได้ร่วมเป็นกรรมการหรือร่วมคัดเลือกผู้แทนประชาคมเพื่อเป็นคณะกรรมการการพัฒนาของ อบต. ในการจัดทำแผนพัฒนา อบต. เพียงใด</p> <p>5. ท่านคิดว่าท่านได้ให้ความร่วมมือสนับสนุนในการจัดทำแผนพัฒนา อบต. เพียงใด</p>				
<p><u>ขั้นร่วมกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางพัฒนา</u></p> <p>6. ท่านได้ร่วมกับประชาคมเสนอแผนงานพัฒนาคนและสังคมในแผนพัฒนา อบต. เพียงใด</p> <p>7. ท่านได้ร่วมกับประชาคมเสนอแผนงานพัฒนาเศรษฐกิจในแผนพัฒนา อบต. เพียงใด</p>				

การมีส่วนร่วม	มาก	ค่อนข้าง มาก	ค่อนข้าง น้อย	น้อย
<p>8. ท่านได้ร่วมกับประชาคมเสนอแผนงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในแผนพัฒนา อบต.เพียงใด</p> <p>9. ท่านได้ร่วมกับประชาคมเสนอแผนงานพัฒนาแหล่งน้ำในแผนพัฒนา อบต.เพียงใด</p> <p>10. ท่านได้ร่วมกับประชาคมเสนอแผนงานพัฒนาการเมืองการบริหารในแผนพัฒนา อบต.เพียงใด</p> <p>11. ท่านได้ร่วมกับประชาคมเสนอแผนงานพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมในแผนพัฒนา อบต.เพียงใด</p> <p><u>ขั้นตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของแผน</u></p> <p>12. ท่านได้ร่วมกับประชาคมในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาหรือความต้องการของหมู่บ้านเพียงใด</p> <p>13. ท่านได้ร่วมตรวจสอบความถูกต้องของแผนพัฒนา อบต.เพียงใด</p> <p>14. ท่านได้ร่วมติดตามการดำเนินงานตามแผนพัฒนา อบต.เพียงใด</p>				

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังหว้า

ตำบลวังหว้าตั้งอยู่ทางทิศใต้ของอำเภอแกลง ตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอแกลง 4 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 10 นาที และอยู่ห่างจากจังหวัดระยอง ประมาณ 43 กิโลเมตร

อาณาเขต	ทิศเหนือ	จุด	ตำบลทางเกวียน
	ทิศตะวันออก	จุด	เทศบาลตำบลทางเกวียน
	ทิศใต้	จุด	ตำบลเนินฆ้อ
	ทิศตะวันตก	จุด	ตำบลกระเจ็ด อำเภอเมืองและอำเภอ

วังจันทร์

* สภาพทั่วไป

◆ เนื้อที่

องค์การบริหารส่วนตำบลวังหว้ามีพื้นที่ทั้งหมด ประมาณ 59.21 ตาราง
กิโลเมตร หรือ

ประมาณ 37,006 ไร่

◆ ภูมิประเทศ

เป็นที่ราบสลับที่ดอน สลับกันเป็นลูกคลื่น

◆ จำนวนหมู่บ้าน

แบ่งการปกครองออกเป็น 13 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านศาลาอกแตก

หมู่ที่ 2 บ้านวังหว้า

หมู่ที่ 3 บ้านหนองน้ำขุ่น

หมู่ที่ 3 บ้านเจริญสุข

หมู่ที่ 5 บ้านวังหิน

หมู่ที่ 6 บ้านเขาหิน

หมู่ที่ 7 บ้านซากตะไคร้

หมู่ที่ 8 บ้านเนินห้อย

หมู่ที่ 9 บ้านหนองกวาง

หมู่ที่ 10 บ้านเขาหินแท่น

หมู่ที่ 11 บ้านหนองรี

หมู่ที่ 12 บ้านหนองหอย

หมู่ที่ 13 บ้านวังศิลา

- จำนวนหมู่บ้านในเขต อบต. เต็มทั้งหมู่บ้าน 10 หมู่ ได้แก่หมู่ที่ 2,3,5,6,7,8,9,10,12
- จำนวนหมู่บ้านในเขต อบต. เต็มบางส่วน 3 หมู่ ได้แก่หมู่ที่ 1,4,11

◆ **ท้องถิ่นอื่นในตำบล (แสดงจำนวนเทศบาลและสุขาภิบาลในตำบล)**

- จำนวนเทศบาล 1 แห่ง ได้แก่ เทศบาลตำบลเมืองแกลง
- จำนวนสุขาภิบาล - แห่ง

◆ **ประชากร**

ประชากรทั้งสิ้น 8,756 คน แยกเป็นชาย 4,239 คน หญิง 4,517 คน มีความหนาแน่นเฉลี่ย 148 คน/ตารางกิโลเมตร

* **สภาพทางเศรษฐกิจ**

◆ **อาชีพ**

อาชีพส่วนใหญ่ของประชากร คือ ทำสวนผลไม้และสวนยาง โดยแยกรายละเอียดการประกอบอาชีพ ได้ดังนี้

- ทำนา	จำนวน	20	ครัวเรือน
- ทำสวนผลไม้	จำนวน	750	ครัวเรือน
- ทำสวนยาง	จำนวน	672	ครัวเรือน
- เลี้ยงสัตว์	จำนวน	68	ครัวเรือน
- รับจ้าง	จำนวน	140	ครัวเรือน
- รับราชการ	จำนวน	79	ครัวเรือน
- ค้าขาย	จำนวน	81	ครัวเรือน
- ทำไร่	จำนวน	6	ครัวเรือน

◆ **พืชเศรษฐกิจ**

ตำบลวังห้วมีพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ดังนี้

- ยางพารา	จำนวน	15,194	ไร่
- ทุเรียน	จำนวน	11,041	ไร่
- เงาะ	จำนวน	335	ไร่
- มังคุด	จำนวน	474	ไร่

- มะม่วง	จำนวน	237	ไร่
- มะพร้าว	จำนวน	10	ไร่
- ขนุน	จำนวน	81	ไร่
- ลองกอง	จำนวน	97	ไร่
- มันสำปะหลัง	จำนวน	78	ไร่
- สับปะรด	จำนวน	76	ไร่
- ข้าว	จำนวน	125	ไร่

◆ หน่วยธุรกิจในเขต อบต.

- ธนาคาร	-	แห่ง
- โรงแรม	1	แห่ง
- ปิมน้ำมันและก๊าซ	3	แห่ง
- โรงงานอุตสาหกรรม	8	แห่ง
- โรงเรียน	-	แห่ง

* สถาปทางสังคม

◆ การศึกษา

- โรงเรียนประถมศึกษา	7	แห่ง
- โรงเรียนมัธยมศึกษา	-	แห่ง
- โรงเรียนอาชีวศึกษา	1	แห่ง
- โรงเรียน / สถาบันชั้นสูง	-	แห่ง
- ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน	2	แห่ง

◆ สถาบันและองค์กรทางศาสนา

- วัด / สำนักสงฆ์	7	แห่ง
- มัสยิด	-	แห่ง
- ศาลเจ้า	2	แห่ง
- โบสถ์คริสต์	-	แห่ง

◆ การสาธารณสุข

- โรงพยาบาลของรัฐขนาด	-	เตียง	-	แห่ง
- สถานีอนามัยประจำตำบล / หมู่บ้าน	3			แห่ง

- สถานพยาบาลเอกชน 1 แห่ง
- ร้านขายยาแผนปัจจุบัน - แห่ง
- อัตราการใช้ตัวมรดน้ำ 100 เปอร์เซ็นต์

◆ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

- สถานีตำรวจ - แห่ง
- สถานีดับเพลิง - แห่ง

◆ มวลชนจัดตั้ง

- ลูกเสือชาวบ้าน 4 รุ่น 1,250 คน
- ไทยอาสาป้องกันชาติ 1 รุ่น 105 คน
- กองทุนเพื่อความมั่นคง - รุ่น - คน
- อื่น ๆ (ระบุ) - รุ่น - คน

* สภาพทางโครงสร้างพื้นฐาน

◆ การคมนาคม

ตำบลวังห้วมีถนนสุขุมวิทเป็นเส้นทางหลักที่ใช้ในการคมนาคมติดต่อกับอำเภอแก่ง โดยรถยนต์

ส่วนตัว และมีรถโดยสารประจำทางจากตำบลถึงจังหวัดระยอง

เส้นทางคมนาคมในตำบลวังห้วทั้งหมด 98 สาย แยกเป็น

- ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก, เสริมไม้ไผ่ จำนวน 12 สาย ระยะทาง 3.47 กิโลเมตร
- ถนนลาดยาง จำนวน 15 สาย ระยะทาง 54.71 กิโลเมตร
- ถนนลูกรัง จำนวน 71 สาย ระยะทาง 83.32 กิโลเมตร

◆ การโทรคมนาคม

- ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข - แห่ง
- สถานีโทรคมอื่น - แห่ง
- โทรศัพท์ คริวเรือน

◆ การไฟฟ้า

ครัวเรือนมีไฟฟ้าใช้จำนวน 1,782 ครัวเรือน

ครัวเรือนไม่มีไฟฟ้าใช้จำนวน

11 ครัวเรือน

* สภาพทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

◆ แหล่งน้ำธรรมชาติ

ลำดับที่	ชื่อแหล่งน้ำ	ที่ตั้ง(หมู่ที่)	ระยะทาง,เนื้อที่
1.	คลองวังหว่า	1,2,8	28,000 เมตร
2.	คลองวังหิน	5	12,000 เมตร
3.	คลองเขาหินแท่น	10	5,000 เมตร

◆ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

ลำดับที่	ชื่อแหล่งน้ำ	ที่ตั้ง(หมู่ที่)	ลักษณะการใช้งาน
1.	สระน้ำวังหว่า	1	ใช้การเกษตร
2.	สระน้ำวัดวังหว่า	2	ใช้อุปโภค
3.	สระน้ำหนองน้ำขุ่น	3	ใช้อุปโภค
ลำดับ	ชื่อแหล่งน้ำ	ที่ตั้ง(หมู่ที่)	ลักษณะการใช้งาน
4.	สระน้ำกรมพัฒนาที่ดิน	4	ใช้การเกษตร
5.	สระน้ำหนองยายเข้ม	5	ใช้การเกษตร
6.	สระน้ำพงเจ็ก	6	ใช้อุปโภค
7.	สระน้ำรางตาแผน	6,9	ใช้การเกษตร
8.	สระน้ำหนองแบน	7	ใช้อุปโภค
9.	สระน้ำบ้านซากตะไคร้	7	ใช้อุปโภค
10.	สระน้ำรางตาแผน	8	ใช้การเกษตร
11.	สระน้ำหนองกวาง	9	ใช้อุปโภค
12.	สระน้ำหนองกระโทก	9	ใช้การเกษตร
13.	สระน้ำหนองรี	11	ใช้อุปโภค
14.	สระน้ำหนองหอย	12	ใช้อุปโภค
15.	สระน้ำหนองหว่า	13	ใช้อุปโภค

◆ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

- ฝาย	11	แห่ง
- บ่อน้ำตื้น	1,457	แห่ง
- บ่อบาดาล	130	แห่ง
- อื่น ๆ (ระบุ)	-	แห่ง

◆ ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่

สวนป่าสาธารณะ	จำนวน	1	แห่ง
---------------	-------	---	------

* สภาพทางการเมืองและการบริหาร

ก. ศักยภาพขององค์การบริหารส่วนตำบล

1. จำนวนบุคลากร	7	คน
ตำแหน่งในสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล	4	คน
ตำแหน่งในส่วนการคลัง	5	คน
ตำแหน่งในส่วนโยธา	3	คน
2. ระดับการศึกษา		
มัธยมศึกษาตอนปลาย	2	คน
ประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค	-	คน
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	3	คน
ปริญญาตรี	4	คน
ปริญญาโท	1	คน

3. รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

ประจำปีงบประมาณ 2545	ประมาณการ	4,531,815.05 บาท
- รายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง		659,844.24 บาท
- รายได้ที่ส่วนราชการต่างๆ จัดเก็บให้		2,644,270.81 บาท
- เงินอุดหนุนจากรัฐบาล		1,362,597.18 บาท

ข. ศักยภาพของชุมชนและพื้นที่

1. การร่วมกลุ่มของประชาชน

อำนวยการกลุ่มทุกประเภท	6	กลุ่ม
กลุ่มอาชีพ	-	กลุ่ม
กลุ่มออมทรัพย์	6	กลุ่ม

กลุ่มอื่น ๆ - กลุ่ม

2) จุดเด่นของพื้นที่ (ที่เอื้อต่อการพัฒนาตำบล)

1. ตำบลวังห้ว มีศักยภาพในการรองรับการขยายตัวของอุตสาหกรรมการเกษตร เช่น อุตสาหกรรมผลไม้กระป๋อง อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ อุตสาหกรรมต่างๆ ที่ผลิตจากยางพาราเป็นต้น
2. ตำบลวังห้ว มีศักยภาพเกี่ยวกับการเกษตรสูงมีการปลูกพืชเศรษฐกิจ เช่น ยางพารา มันสำปะหลัง ผลไม้หลากหลายชนิด
3. ตำบลวังห้ว มีศักยภาพด้านการก่อสร้างที่อยู่อาศัยรองรับประชาชนและมีศักยภาพในการขยายตัวหน่วยราชการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Burapha University

ประวัติย่อของผู้ศึกษา

ชื่อ - สกุล

นางสาวอุไรวรรณ แจ่มใส

วัน เดือน ปี เกิด

24 ตุลาคม พ.ศ. 2525

สถานที่เกิด

อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

สถานที่อยู่ปัจจุบัน

3 ซอย 2 ถนนเทศบาลพัฒนา 1

ตำบลเหมือง อำเภอเมือง

จังหวัดชลบุรี 20130

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2540

สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจาก

โรงเรียนสาริต "พิบูลบำเพ็ญ" มหาวิทยาลัย

บูรพา

พ.ศ. 2543

สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

จากโรงเรียนสาริต "พิบูลบำเพ็ญ" มหาวิทยาลัย

บูรพา

พ.ศ. 2544

เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

สาขาการพัฒนารวมชน